

BUITENRUIMTES HOFGRACHT DEN HAAG

Renovatie Binnenhof
Ontwerptoelichting Buitenruimte

30 november 2023

KARRES
BRANDS

BUITENRUIMTES HOFGRACHT DEN HAAG

Renovatie Binnenhof
Ontwerptoelichting Buitenruimte

30 november 2023

**KARRES
BRANDS**

1. Inleiding

Op het Binnenhof in Den Haag zetelen de Eerste en Tweede Kamer, Raad van State en het ministerie van Algemene Zaken. Na een periode van intensief gebruik kampt het Binnenhof met veel technische en bouwkundige gebreken. Grootschalige renovatie is noodzakelijk voor meer veiligheid en betere werkomstandigheden voor gebruikers en bezoekers. En om het cultureel erfgoed voor de lange termijn te behouden. Onderdeel van de renovatie opgave is de herinterpretatie van de Hofgracht aan het Buitenhof.

Uitgangspunten en scope

De renovatie van het Binnenhofcomplex is in beginsel een technische en functionele renovatie van het complexinterieur. De ingrepen die daaruit voortkomen, hebben echter ook een impact op de buitenruimten op en rondom het Binnenhof. Meerdere entrees zullen bijvoorbeeld worden verplaatst als gevolg van de functionele eisen die aan de renovatie zijn gesteld. Daarnaast groeit het aantal toeristen en scholieren dat het Binnenhof bezoekt, dit heeft zijn weerslag op het gebruik van de buitenruimte. Bovendien zal de bouw nadrukkelijk sporen achterlaten in de buitenruimten. De renovatie van het complexinterieur leidt er daarmee toe dat de buitenruimten op en rondom het Binnenhof grotendeels opnieuw moeten worden aangelegd.

Het voorliggende document is het definitief ontwerp van de Hofgracht, in blauw gemarkeerd in scopekaart. De opgave maakt onderdeel uit van de renovatie Binnenhofcomplex en is gemaakt op basis van het Functioneel programma van eisen Buitenruimten Renovatie Buitenhof, 2023 (versie 0.6). Doel van de opgave:

- Het opnieuw aanleggen van de buitenruimten op en rondom het Binnenhof is een kans om de huidige staat van de buitenruimten te verbeteren, daar waar de renovatie-ingrepen dit mogelijk maken. Deze verbeteringen betreffen:
- het verhelderen van de stedenbouwkundige structuur door de samenhang en de overgangen tussen de buitenruimten te verbeteren;
- het versterken van de eigen identiteit van de verschillende buitenruimten door beter aan te sluiten op de verschillen in functie, sfeer en geschiedenis;
- het verbeteren van de gebruiks- en belevingswaarde van de buitenruimten door de inpassing van de gewenste functionaliteit, waaronder ook de logistiek, veiligheid en beveiligingsmaatregelen;
- het samenbrengen van alle eisen tot een vanzelfsprekende en samenhangende beeldkwaliteit als eindresultaat.

De historische situaties van de verschillende buitenruimten worden bij de benoemde doelen gebruikt als belangrijke inspiratiebron.

Bron: Functioneel programma van eisen Buitenruimten Renovatie Buitenhof, 2023 (versie 0.6)

Opgave

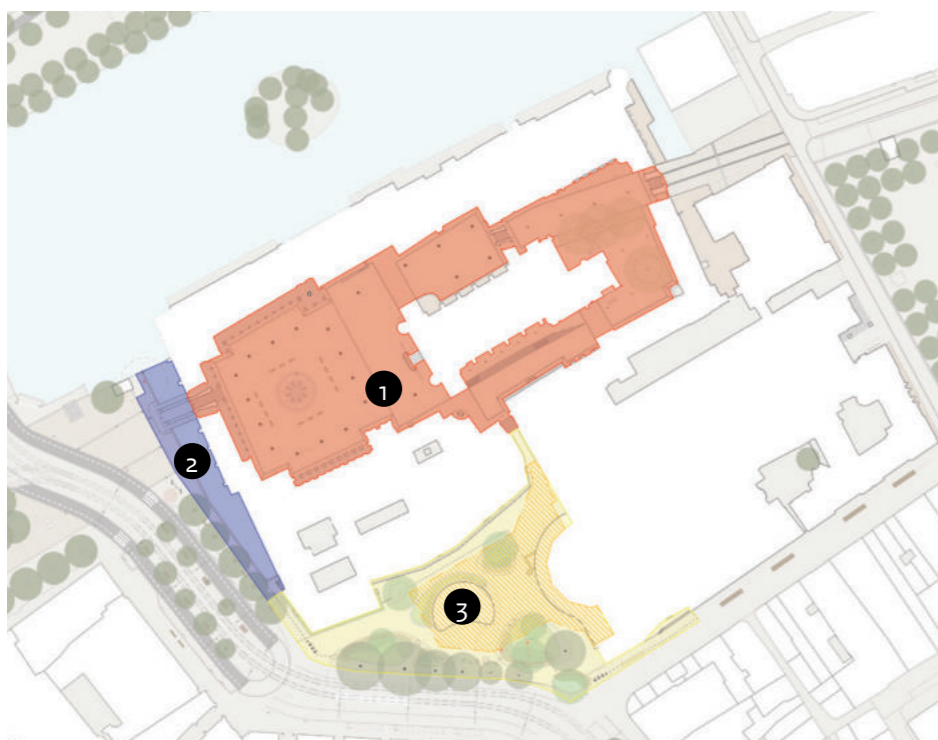
Het ontwerp van de gracht, met beveiliging, de constructie e.a. heeft een grote samenhang met de renovatieopgave van de Raad van State en Eerste Kamer. Door de ligging van de verschillende functies van de Raad van State, het beschikbaar te maken van werkplekken in het souterrain en de beveiligingseisen die daaraan worden gesteld ontstond er een opgave in de buitenruimte langs de gevel van het Binnenhof in aansluiting met het Buitenhof en Hofweg. Al deze aspecten, de landschappelijke en cultuurhistorische overwegingen daarin meegenomen, hebben geleid tot het maken van een gracht vanaf de Hofvijver tot aan het Hof van Albemarle.

Door het terugbrengen van de gracht, dat historisch gezien het Binnenhof omsloot, ontstaat een nieuw stuk gevel en een nieuwe gevelbeeld in zijn geheel. De gebouwen komen opnieuw met hun 'voeten' in het water komt te staan. Om toegang tot het Binnenhof via de Stadhouderspoort te realiseren wordt een brug voorgesteld, dat tevens als beveiligingssluitsluit dient.

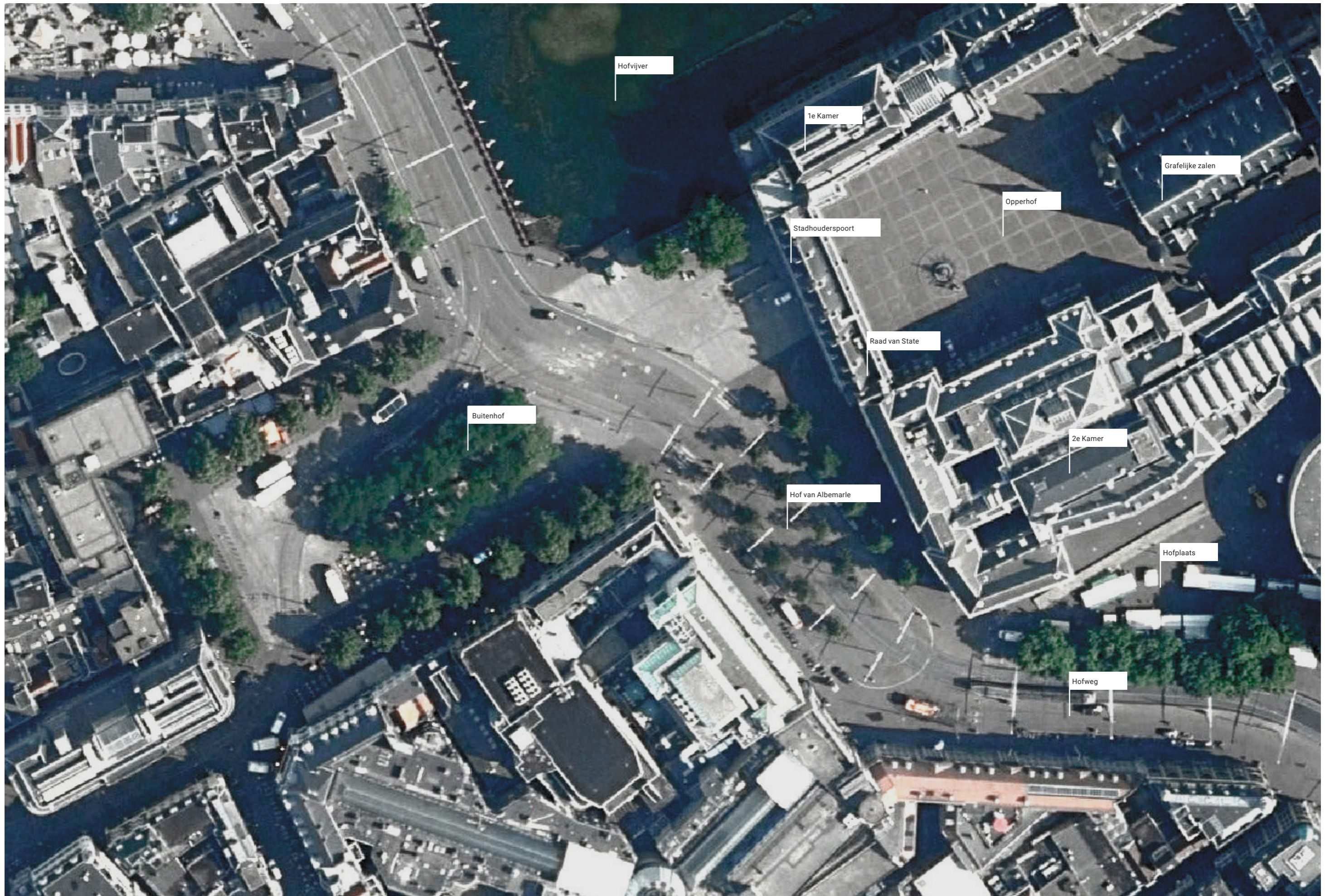
Het project is een ontwerpopgave van Merk-X en Karres en Brands in samenwerking met Berns Architectuur. De gevel, de gracht en de brug hebben veel met elkaar te maken en vormen een ensemble. De archeologische dimensie is hier dus van belang. De voormalige grachtkademuren, het nog aanwezige bruggenhoofd en alles wat er nog zal worden aangetroffen tegen en ter plaatse van de gevels vragen om een brede visie en een sensitieve houding qua ontwerp en een mooie verstandhouding met de aan het licht komende cultuurhistorie.

Door de gracht worden delen van de gevel weer zichtbaar die nu onder maaiveld liggen. Het deel van de Raad van State ligt centraal in het gevelbeeld en strekt zich, gezien vanaf het Buitenhof, op de begane grond en souterrain ver uit naar links (tot aan de Mauritsstoren) en naar rechts (gebouw A, Kortenhorstvleugel). Het project is integraal onderdeel van het ontwerpteam van de Raad van State. Zo is onder andere de constructie van de nieuwe gracht een constructieve uitbreiding van het souterrain.

Het verlichtingsplan voor alle buitenruimtes van het Binnenhof wordt integraal ontwikkeld, maar maakt geen onderdeel uit van deze ontwerpverlichting. De wijze van aanlichten heeft als doel om het karakter van het Binnenhof en de historische gebouwen, de buitenruimte en bijzondere objecten beleefbaar te maken in de avond. Het lichtplan creëert een samenhangend avondbeeld voor het hele Binnenhofcomplex. Karakteristieke onderdelen zoals o.a. de poorten, hoofd entrees en de brug worden geaccentueerd. De toe te passen lichttechniek is energiezuinig en de lichtbronnen worden in het lichtplan zorgvuldig geplaatst.

Scopekaart: In blauw [2] aangegeven wat de scope van de aanvraag is

Huidige situatie (Google Earth)

Foto's bestaande situatie

Grenadierspoort en aansluiting Buitenhof

Stedelijke Ruimte aan Hofweg

Aanzicht kademuur

2. Ontwerpvisie

Ontwikkeling

Het Binnenhofcomplex is gebouwd als een omsloten ruimte en werd nog tot ver in de 19de eeuw aan drie kanten omsloten door een (dubbele) gracht. De zogeheten Hofgracht diende in de middeleeuwen als verdedigingsmiddel en de Hofvijver als watervoorziening voor het grafelijke hof. Door de tijd is het Binnenhof steeds meer verweven met de stad en zijn grachten gedempt, waardoor overgangselementen als poorten en grachten gedeeltelijk verdwenen. Nieuwe beveiligingsvoorzieningen hebben deze functie overgenomen, maar dragen niet bij aan de ruimtelijke beleving.

Het historische tracé van de Hofgracht dat het Binnenhof omsloot is in plattgrond nog terug te vinden. Het vormt een reeks van buitenruimtes met een zeer divers gebruik en ruimtelijk niet leesbaar als grotere structuur. De belevings- en gebruikswaarde van deze ruimtereeks is uiteenlopend; van expeditie of functioneel ingericht lighthof tot ingerichte kijktuin. Als verblijfsruimte hebben deze ruimten voor de gebruikers in de huidige situatie nauwelijks betekenis, waar dat wel de wens is. Weliswaar aan het publiek oog onttrokken. Een belangrijke stap is het bruikbaar maken van deze ruimten door ze voor de gebruikers toegankelijk te maken en een passende inrichting te geven. Door deze reeks aan buitenruimten met een verwante inrichting een samenhangend karakter te geven, wordt de afleesbaarheid van de oorspronkelijke gracht verbeterd en draagt het bij aan een heldere en overzichtelijke structuur van het complex. Een herkenbare inrichting zal de leesbaarheid van de Hofgracht moeten ondersteunen.

Een meer groene inrichting van de Hofgracht en de verschillende, meer kleinschalige, binnenhoven kunnen tevens bijdragen aan een aangenaam verblijfskarakter en inspelen op de gevolgen van de afnemende biodiversiteit en de actuele klimaatverandering, die gepaard gaat met een toenemende intensiteit van regenval, gedeeltelijk op te vangen. Bij de poorten en aan de zijde van het Hof van Albemarle kan de Hofgracht met een verlaagde, groene invulling tegelijkertijd kunnen functioneren als aanrijdbeveiliging.

Hofvijver

De Hofvijver was oorspronkelijk een functioneel onderdeel van het Binnenhofcomplex. Het leverde drinkwater voor de paarden en badwater voor de grafelijke families, was een recreatiegebied voor de bevolking en had tegelijkertijd een belangrijke representatieve functie. Vandaag de dag flanereren mensen graag langs het water op de Lange Vijverberg met zicht op het Binnenhof en heeft het nog steeds de representatieve functie. De afstand tot het water zelf groot, alleen de hellingbaan in de noordoosthoek van de vijver herinnert aan de benaderbaarheid van het water.

Stedelijke ruimte

Het Binnenhof is een uniek onderdeel van het stedelijk weefsel van Den Haag. Vanuit het Binnenhof als historisch en functioneel beginpunt van de ontwikkeling van de stad is een bijzonder samenstel van straten, pleinen en omsloten stedelijke ruimten ontstaan. Het Binnenhof is in de steden-

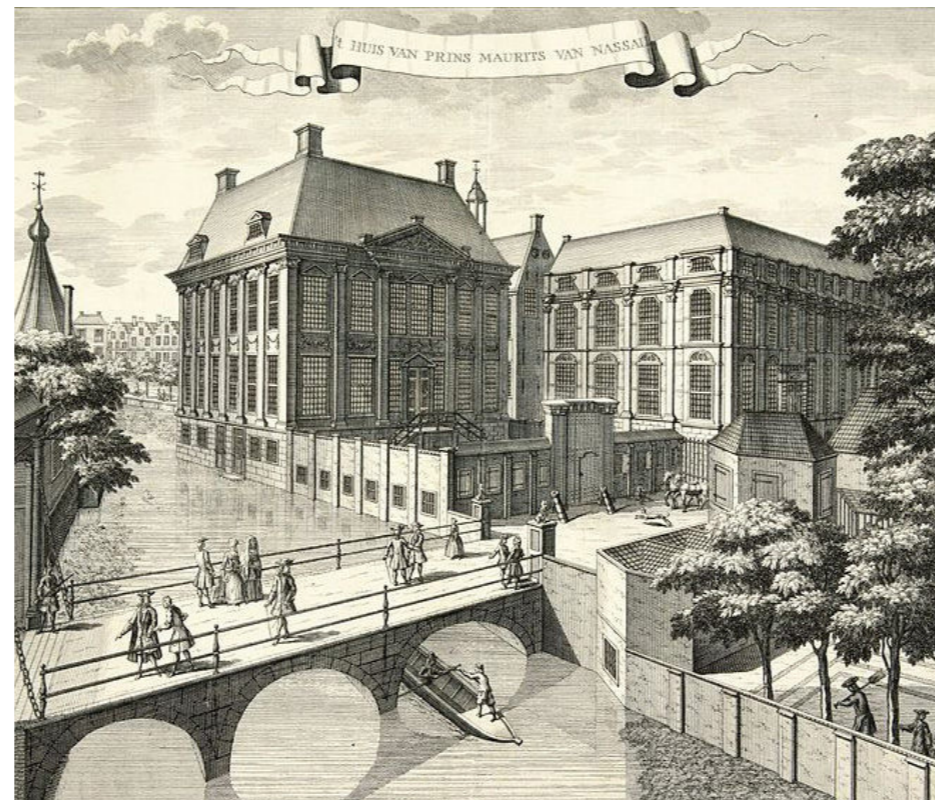
bouwkundige structuur van de stad onlosmakelijk verbonden met omliggende ruimten als het Buitenhof, de Plaats, de Kneuterdijk, het Lange Voorhout, de Hofvijver, het Plein, de Lange Poten en de Hofplaats maar op grotere schaal ook met de duinen, het Haagse Bos en de Trekvlies in het verlengde van het Spui.

De gemeente Den Haag is midden jaren tachtig begonnen met het versterken van de functie van de binnenstad door de samenhang, identiteit en kwaliteit van de ruimten erin te verhogen. Het masterplan van destijds heette De Kern Gezond (1987) en is eind 2016 geactualiseerd met de Agenda De Kern Bijzonder (2016). Kenmerkend aan deze agenda is de verdeling van de binnenstad in vijf sfergebieden die elk een functionele en economische eenheid vormen. Het Binnenhofcomplex is onderdeel van het sfergebied Hofkwartier. De renovatie van het Binnenhofcomplex is een sleutelproject in de Agenda De Kern Bijzonder.

De buitenrand van het Binnenhofcomplex kent veel ontwikkeling in de geschiedenis. Met name Hof van Albemarle en Hofplaats zijn door de geschiedenis heen tot een diffuse ruimte geworden. Het Binnenhofcomplex is door de eeuwen steeds meer vervlochten geraakt met het stedelijk weefsel van de stad. Van een formeel plein zoals het Buitenhof of het Plein was echter nooit sprake. Met name Hof van Albemarle en Hofplaats zijn door de geschiedenis heen tot een diffuse ruimte geworden. Het Binnenhofcomplex is door de eeuwen steeds meer vervlochten geraakt met

Hofvijver 1762

Hofgracht en Grenadierspoort 1730

Hofgracht aan Buitenhofzijde 1770

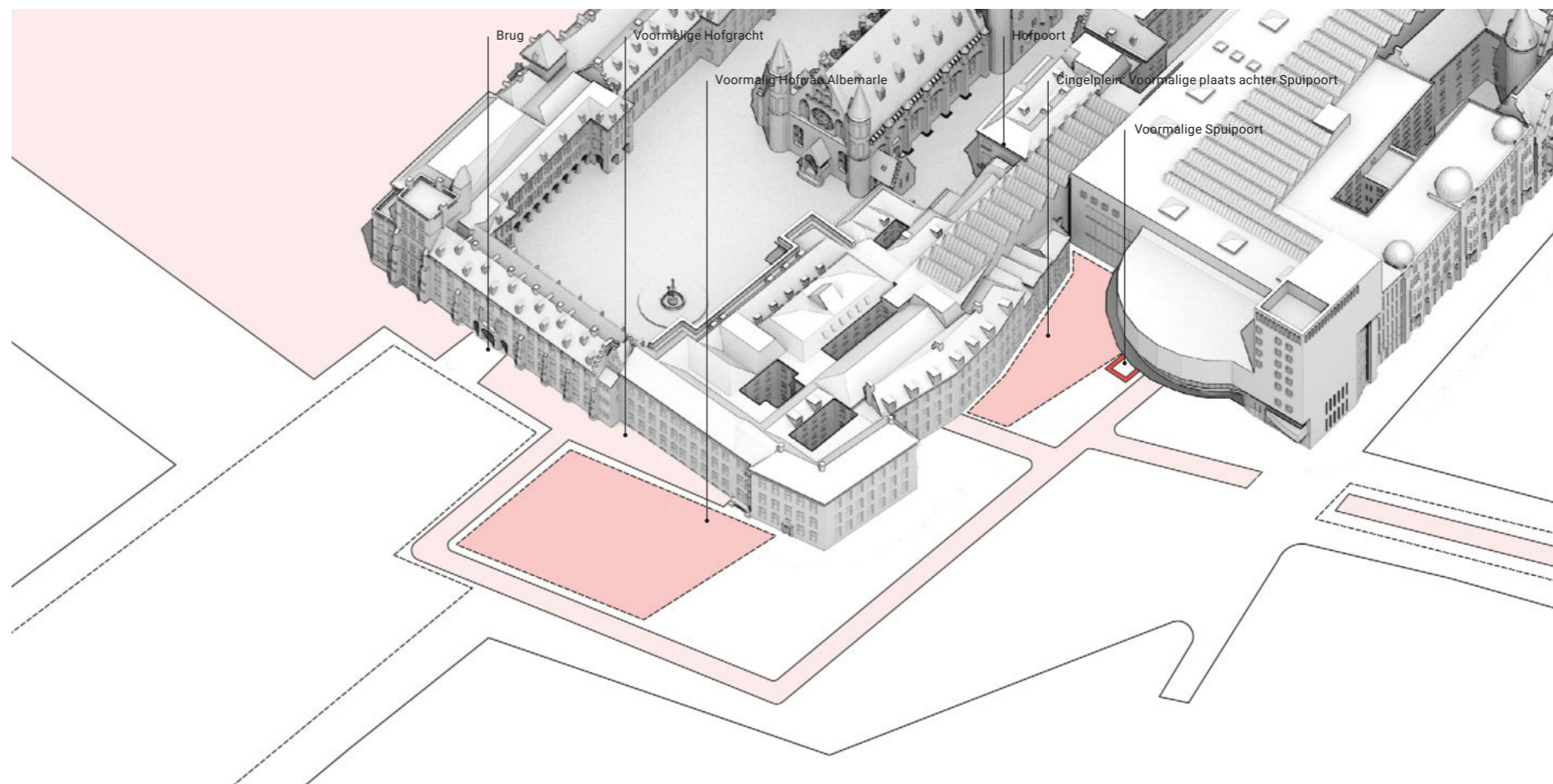
het stedelijk weefsel van de stad. Van een formeel plein zoals het Buitenhof of het Plein was echter nooit sprake.

De Hartlijn wordt volgens de Kern Bijzonder een voetgangersgebied, waar de fietser te gast is. Op de route van de Hartlijn wordt ingezet op vertragen en verblijven, waarbij de Hofweg in segmenten wordt opgedeeld: De len zijn plein en tussenstukken die stevig in een grid van bomen staan. Zo worden de Hofplaats en Buitenhof als open stadspaleinen ingericht, en het Hof van Albemarle vergroend met een dicht grid van bomen. De natuurstenen verharding van Hofplaats loopt door in het Hof van Albemarle, welke door een bies van mangansteen van de kademuur gescheiden wordt. Dit samenspel geeft de ruimte ene geleding ordening die de principes van Kern Bijzonder volgt.

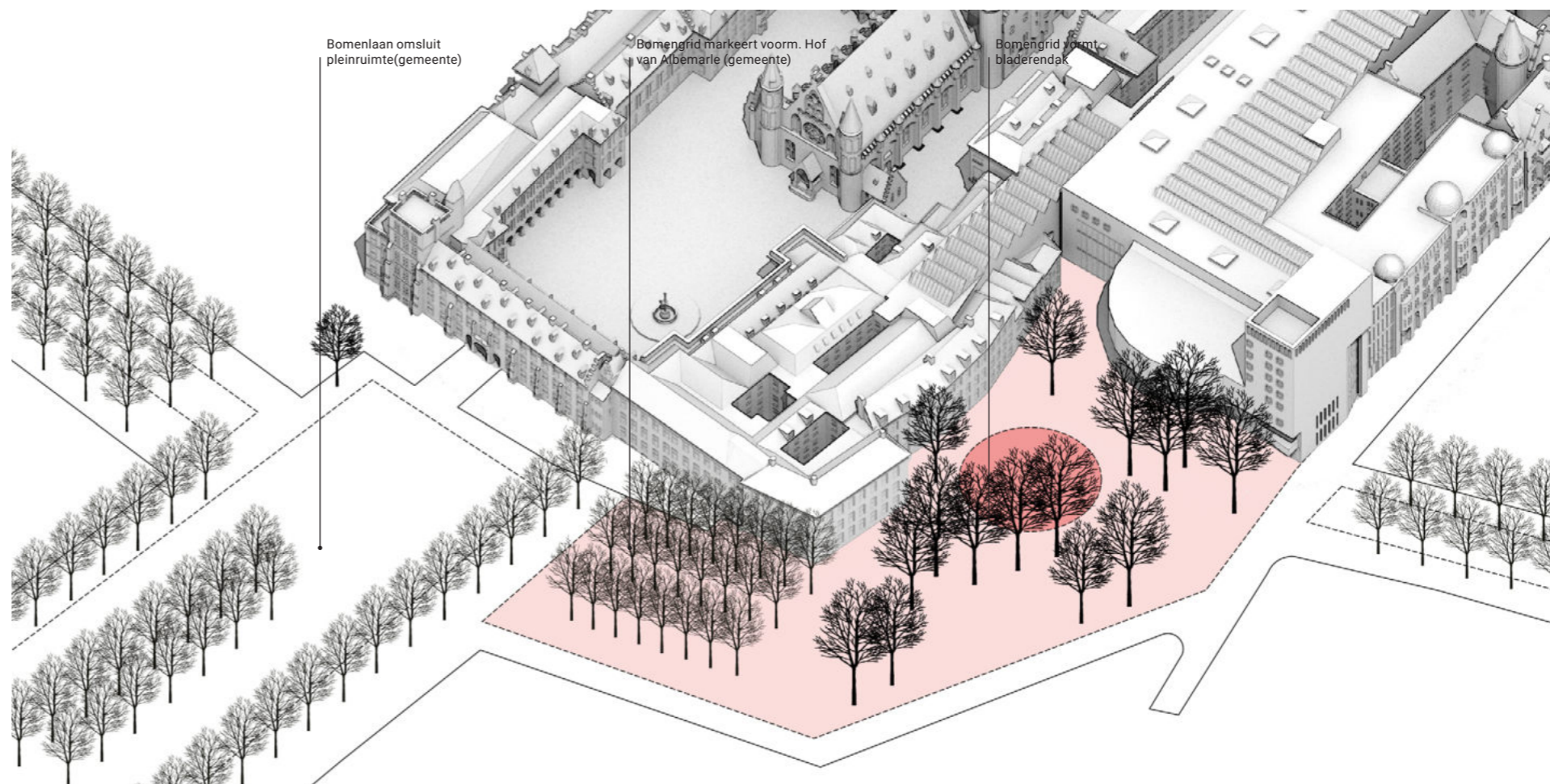
Ambitie

De ontwerpvisie voor de Hofplaats, Hofgracht en Hofweg omvat herkenbaarheid geven aan verschillende historische elementen zoals Hofgracht, toegangsbrug, Hof van Albemarle en Cingelplein [1]. Daarnaast voorziet het in een pleinruimte van gevel tot gevel, met centraal op de Hofplaats de nieuwe Publieksentree van de Tweede Kamer op eindpunt van het Spui en onderscheid in boomstructuur tussen Hofplaats en Hof van Albemarle dat bijdraagt aan de ruimtelijkheid van de pleinruimte van gevel tot gevel [2].

Hoewel eerdere vekenningen samen met de gemeente is opgetrokken op één stedelijke ruimte te ontwerpen, waarin de Hofweg onderdeel was van het ontwerp van Hofplaats en Hofgracht, wordt in deze vergunningsaanvraag beperkt tot de nabije omgeving van de Hofgracht. Ten behoeve van onderlinge afspraken over grondeigendommen en beheer wordt tussen het Rijksvastgoedbedrijf en de Gemeente Den Haag een anterieure overeenkomst opgesteld.

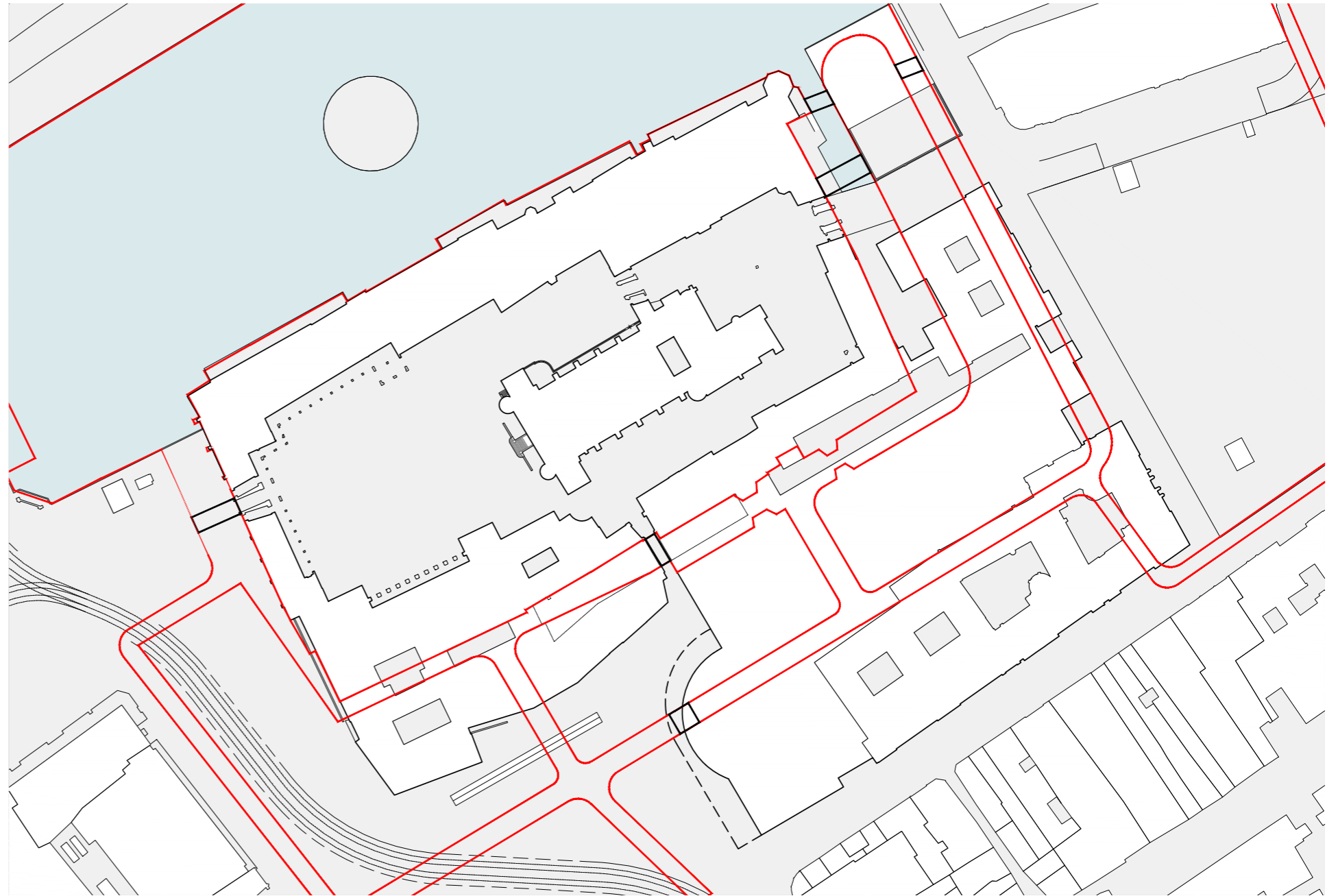
Ontwerpvisie Hofplaats, Hofgracht en Hofweg omvat een herkenbaarheid geven aan verschillende historische elementen [1]

Eén pleinruimte van gevel tot gevel, met centraal op de Hofplaats de nieuwe Publieksentree van de Tweede Kamer op eindpunt van het Spui [2].

Het Binnenhofcomplex is gebouwd als een omsloten ruimte en werd nog tot ver in de 19de eeuw aan drie kanten omsloten door een (dubbele) gracht. De zogeheten Hofgracht diende in de middeleeuwen als verdedigingsmiddel en de Hofvijver als watervoorziening voor het grafelijke hof. Door de tijd is het Binnenhof steeds meer verweven met de stad en zijn grachten gedempt, waardoor overgangselementen als poorten en grachten gedeeltelijk verdwenen. Nieuwe beveiligingsvoorzieningen hebben deze functie overgenomen, maar dragen niet bij aan de ruimtelijke beleving.

Met het opgaan in de stadsstructuur en het dempen van de grachten verdwenen logische overgangselementen als poorten, bruggen en grachten, die een bijdrage hadden in de verdediging en beveiliging van het Binnenhof. Nieuwe beveiligingsvoorzieningen hebben deze functie overgenomen, maar dragen niet bij aan de ruimtelijke beleving. Hun huidige vorm en structuur doen afbreuk aan het architectonische karakter en belemmeren een integratie met het aangrenzende Buitenhof. Met de historische situaties als inspiratiebron worden nieuwe beveiligingsmaatregelen integraal in het ontwerp ingepast. Deze herontwikkeling heeft niet alleen tot doel de beveiligingsaspecten te verbeteren, maar ook een visueel aantrekkelijke en harmonieuze verbinding te creëren die de ruimtelijke kwaliteit van het gehele gebied versterkt.

Projectie Hofgracht 1600 op huidige situatie

Hofgracht aan Buitenhofzijde 1770

Hofgracht en Grenadierspoort 1835

Stadsplattegrond Blaeu met Binnenhof in 1649

3. Ontwerp

Buitenruimte

De invulling van de gevel van het souterrain van Raad van State en Eerste Kamer bevat veel kleur en details van oude gevelrestanten, daarom kiezen we in de buitenruimte om juist voor een terughoudende vormgeving. De vormgeving en materialisatie van de buitenruimte zowel passend bij het Binnenhofcomplex, de souterrain gevel, de nieuwe Hofplaats en passend in het pallet van materialen van de binnenstad Den Haag.

Aan de Hofweg worden de mangan baksteenklinkers hergebruikt en weer aangestroat tegen de rollaag van de kademuur. Ook wordt een andere beëindiging van de pleinverharding van het Buitenhof voorgesteld, waarmee aan de signatuur van de 'Hartlijn' gestalte wordt gegeven - Natuurstenen pleinverharding omkaderd door mangan baksteenklinkers.

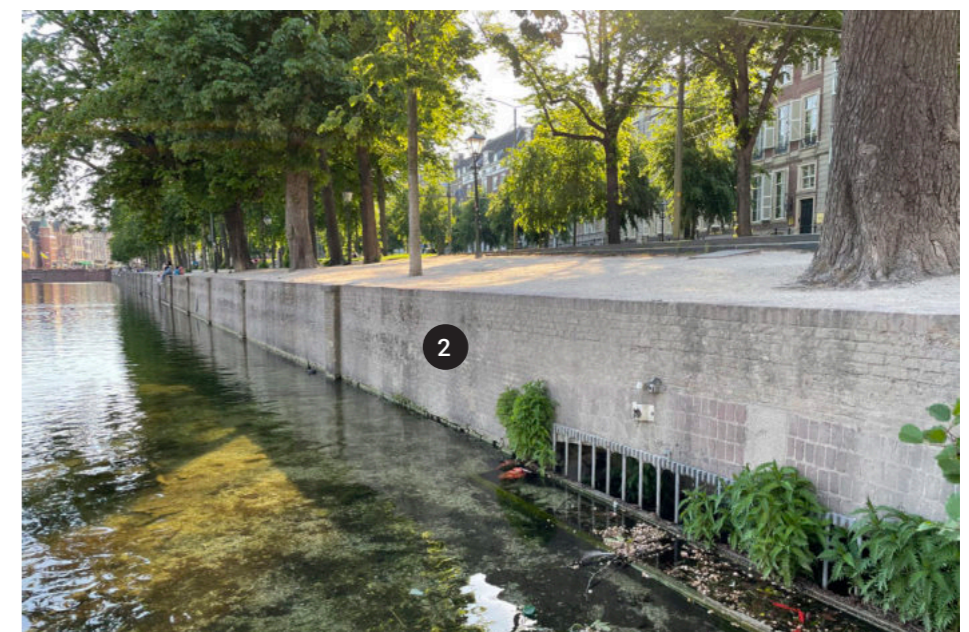
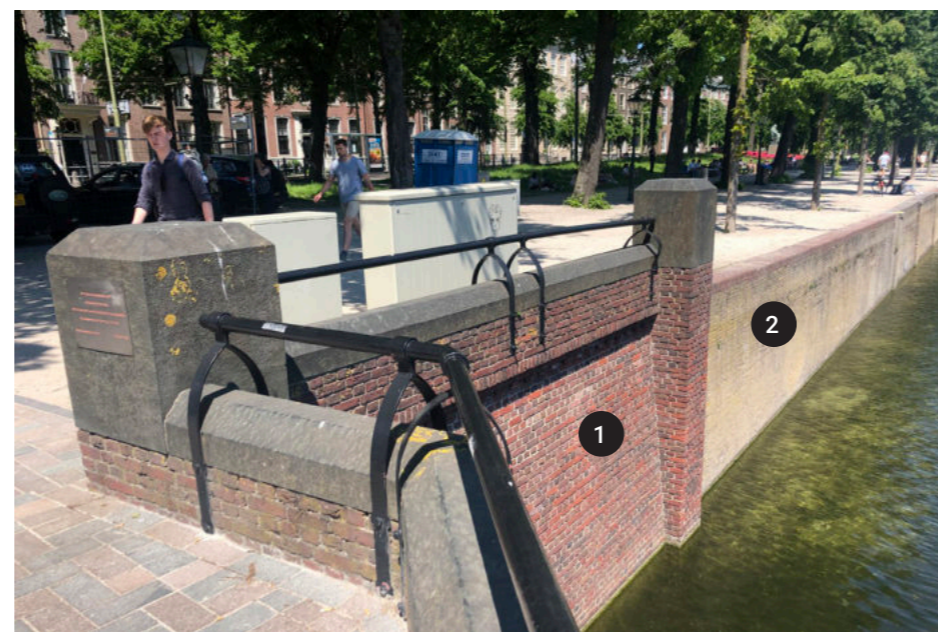
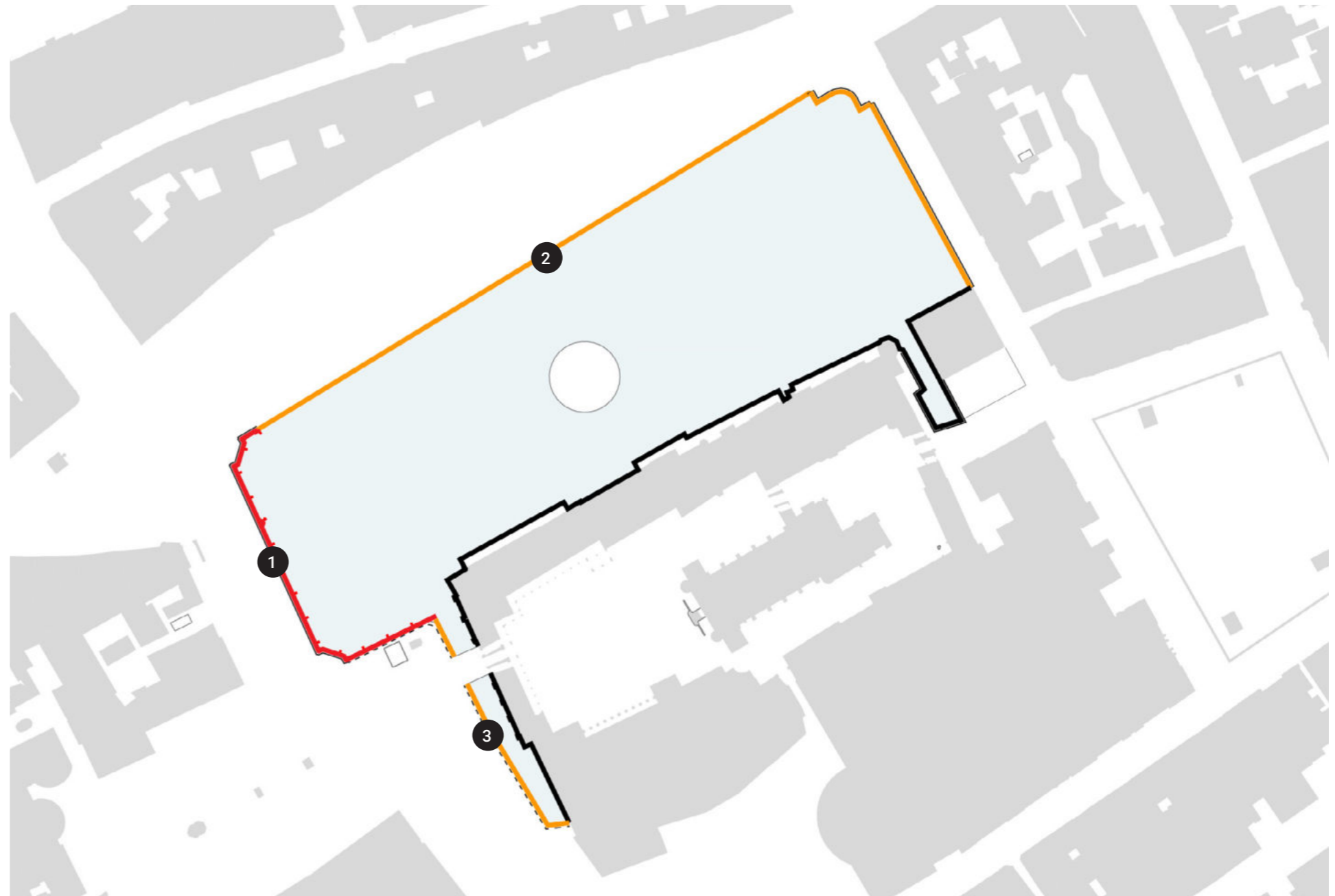
Kademuur

De kademuuren langs de Hofvijver kennen twee types. Enerzijds zijn er de oude kademuuren langs de Lange en Korte Vijverberg, die uit een gele baksteen, met rood gemeleerde baksteen rollaag zijn opgebouwd. Daarnaast is door het Plan Berlage, als onderdeel van de 'doorbraak' uit 1914 een robuuste, gedecoreerde kademuur met opstand en gietijzeren smeedwerk hekwerken. Deze kademuur bestaat uit rode baksteen met grijs natuursteen elementen.

De nieuwe gracht aan het Buitenhof refereert aan deze historische positie van de Hofgracht, het maakt een gelding tussen pleinruimte en gevel. Daarnaast is het een onderdeel van de beveiligingsring rondom het Binnenhof, met de randvoorwaarden voor maatvoering van vandaag (min. 7.50m. vanaf de gevel voor de beveiligde ruimtes).

De nieuwe gracht maakt geen onderdeel uit van de doorbraak uit het Plan Berlage, dus willen we opbouwen uit uit een gele baksteen, met rood gemeleerde baksteen rollaag. Hierdoor refereert de kademuur naar de historische kademuur aan de Hofvijver, maar in de detaillering en uitwerking stellen we voor om een sober en eigentijds beeld na te streven. Op de kademuur staat geen hekwerk, met uitzondering van de beëindiging (zie detaillering pagina 30).

De toegang tot het hof wordt verleend via een drietal bruggen; twee voetgangersbruggen en centraal een auto/fietsbrug die tevens als beveiligingssluits werkt. Het biedt niet alleen een praktische verbinding, maar tevens een poëtische entree die de bezoekers voorbereidt op de pracht die binnen het hof op hen wacht.

Analyse kademuuren rondom Hofvijver

Impressie Hofgracht en brug

LEGENDA

Algemeen

- ontwerpgrans
- entreepijl gebouw - hoofdentree
- entreepijl gebouw - overige deuren, entrees logistiek en instalaties
- opstelplek taxi en/of bus
- opstelplek MIVA
- afsluiters

Water en groen

- water
- bestaande boom
- te rooien boom
- hagen

Bebouwing

- bestaande gebouw
- nieuwe kademuur
- bruggen

Verharding

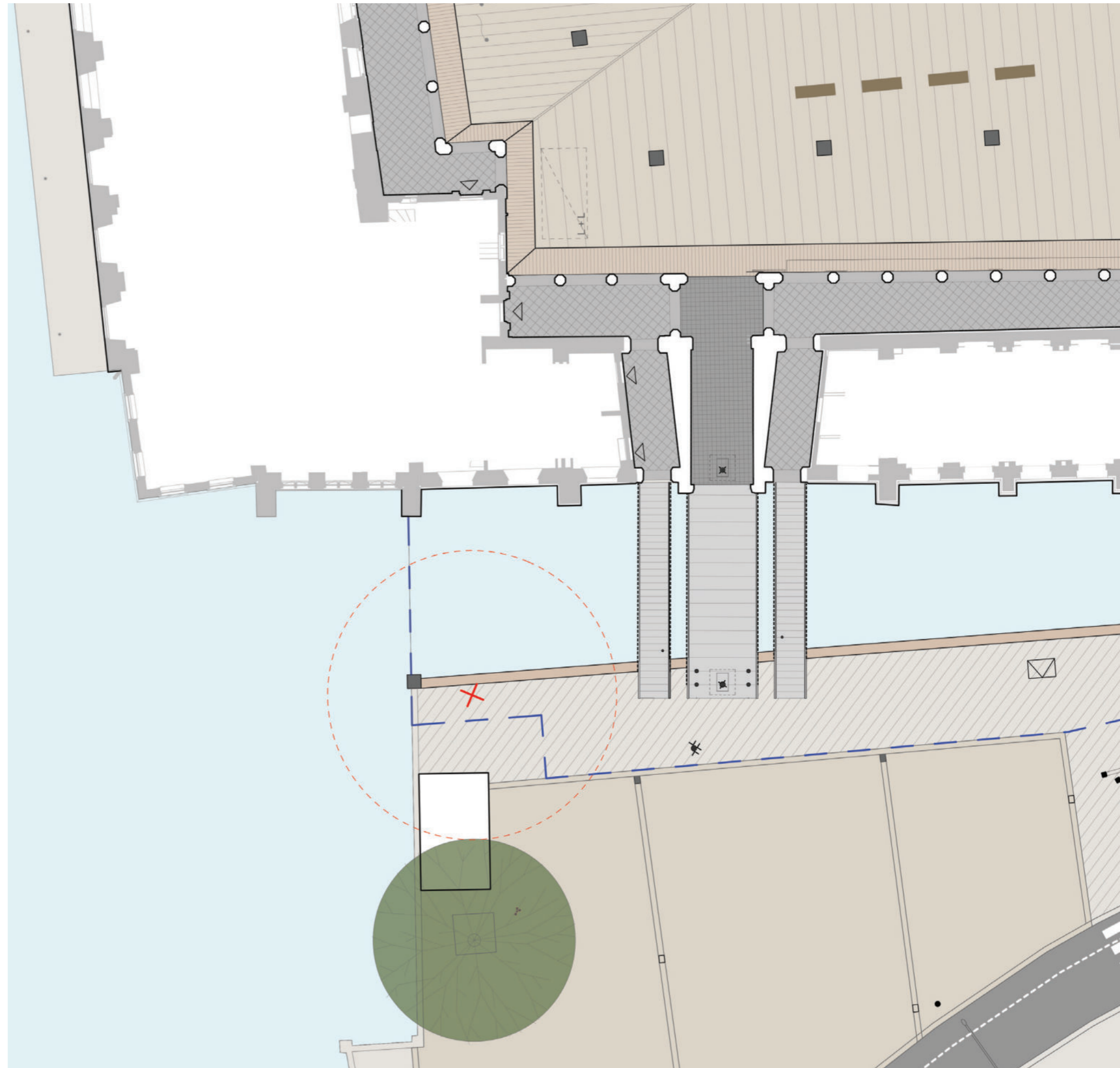
- mangaanklinkers - Binnenstad waalformaat, elleboogverband
- bestrating natuursteen - Buitenhof cf. huidige pleininrichting
- natuursteen stoep
- prefab beton composietplaten op brug zie detail 5, DTL-01-102
- nieuwe locatie monument dr. Willem Drees materiaal: gevulderd beton in een rode kleur (Bayferrox red 110), opsluiting staal 8mm x 100mm.
- trap en bordes zie detail 6, DTL-01-103

Terreininrichting

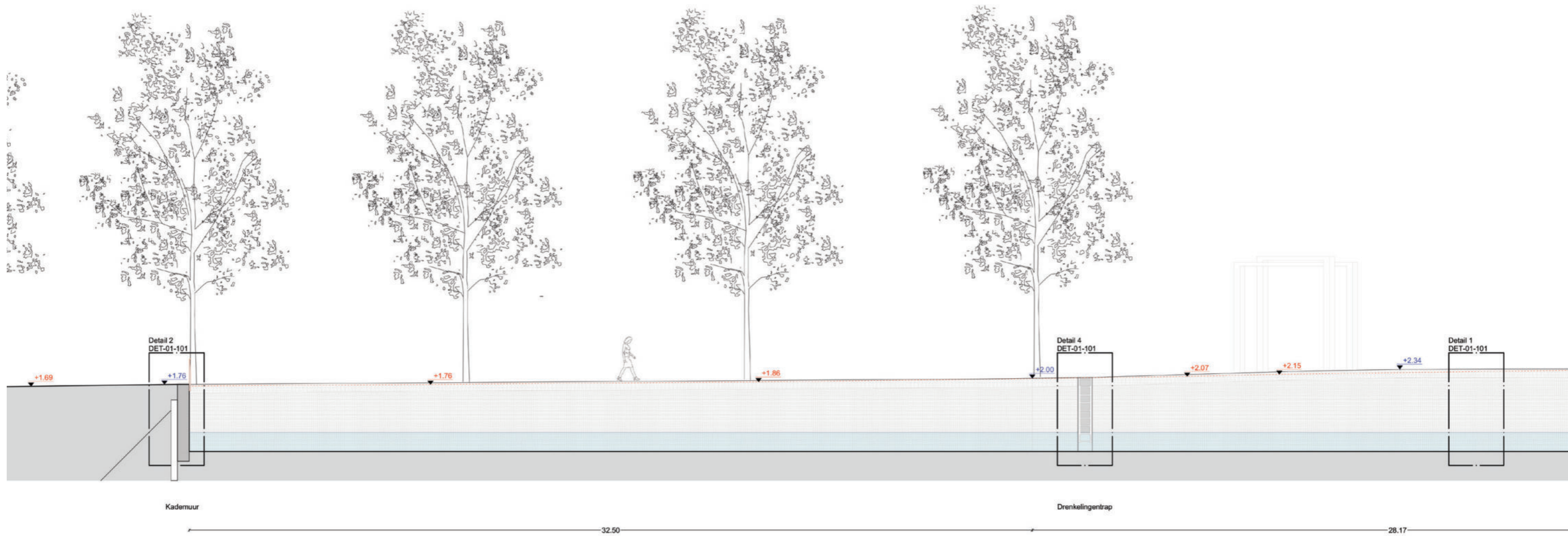
- banken langs de Hofgracht type: Van Alff
- vaste bollards
- verzinkbare bollards
- aanmeldzuil
- nieuwe locatie monument dr. Willem Drees
- drenkelingentrap (kademuur)

Afwatering

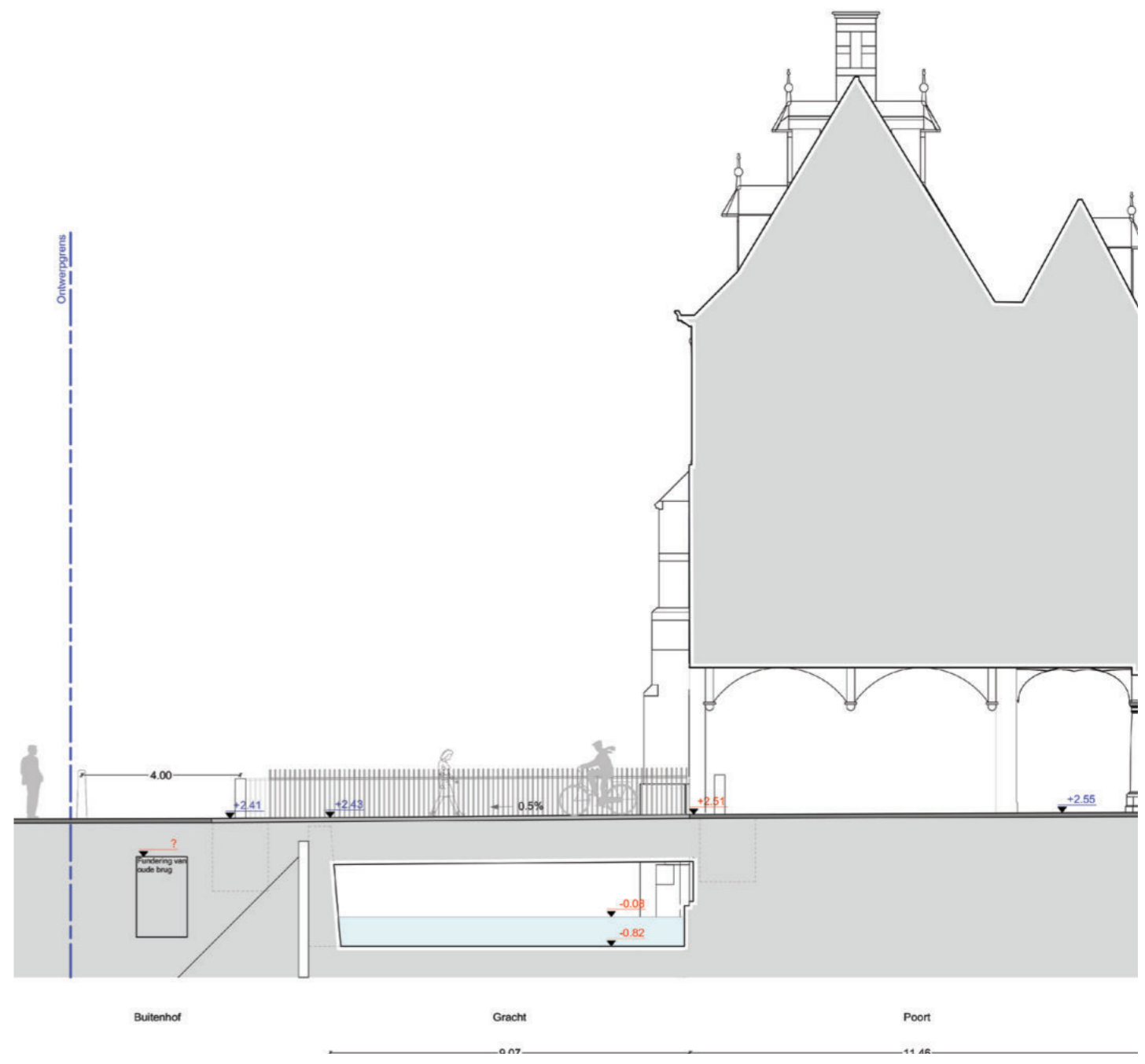
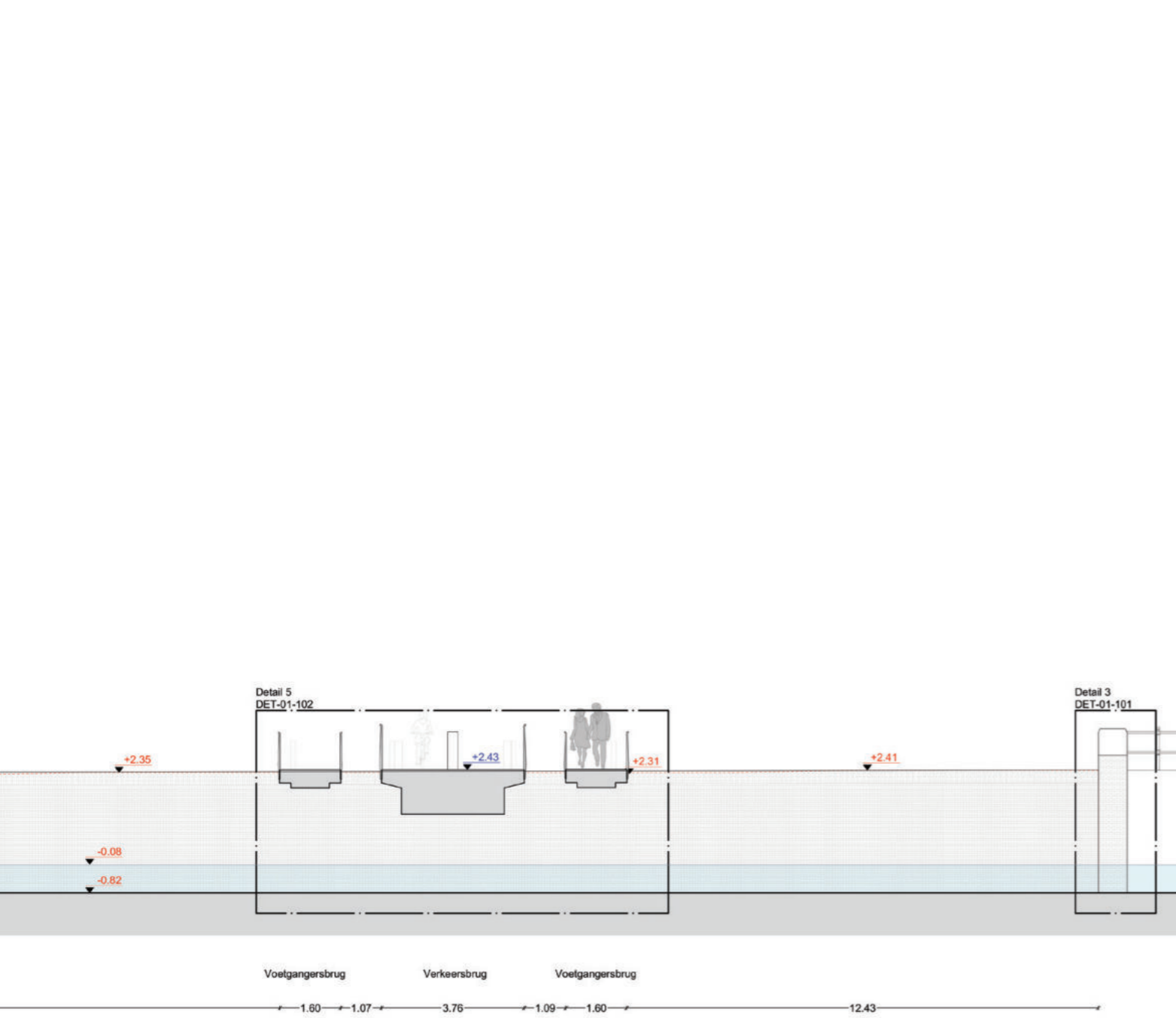
- Buitenhof bestaande kolken (nieuwe positie)

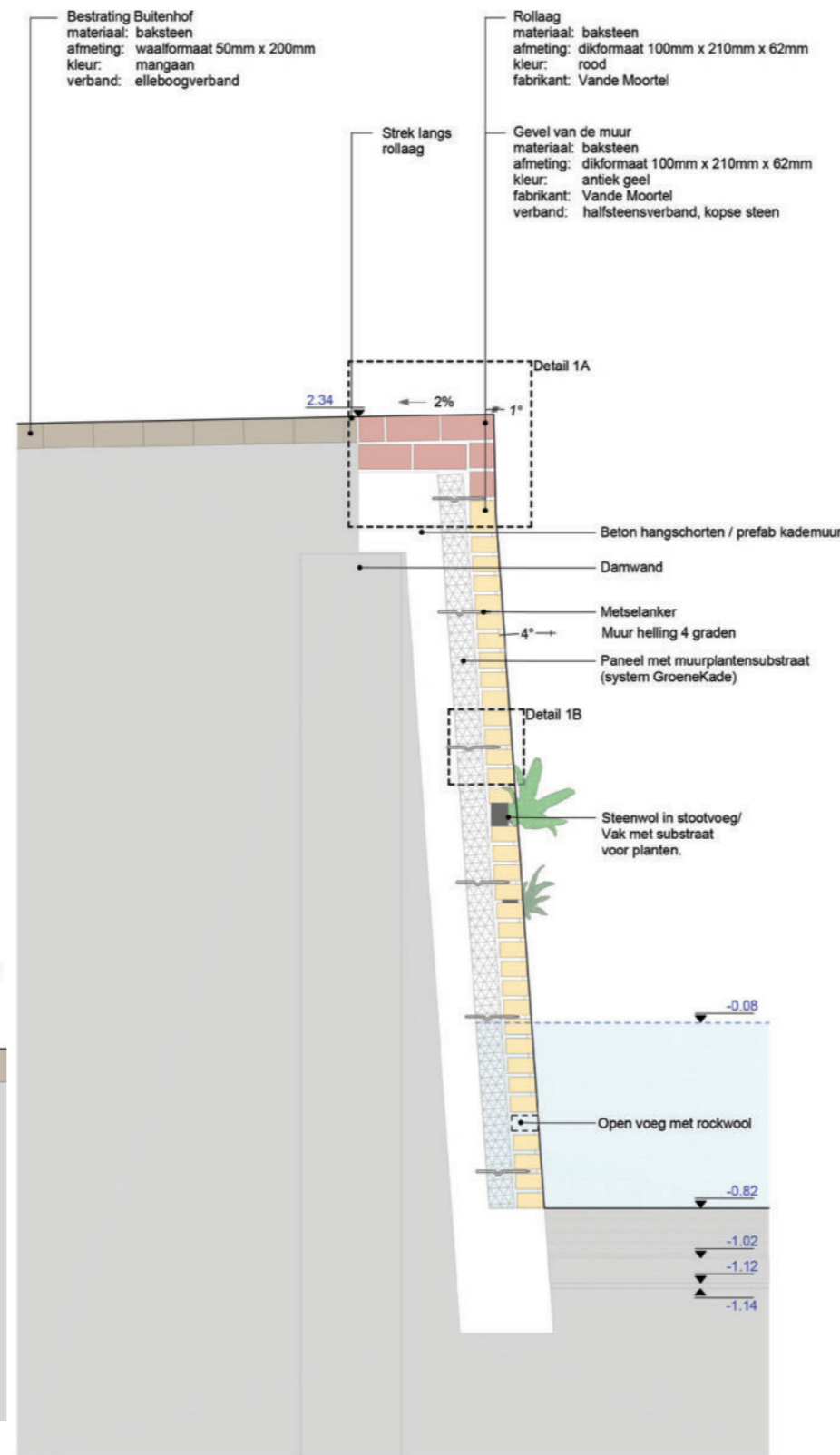
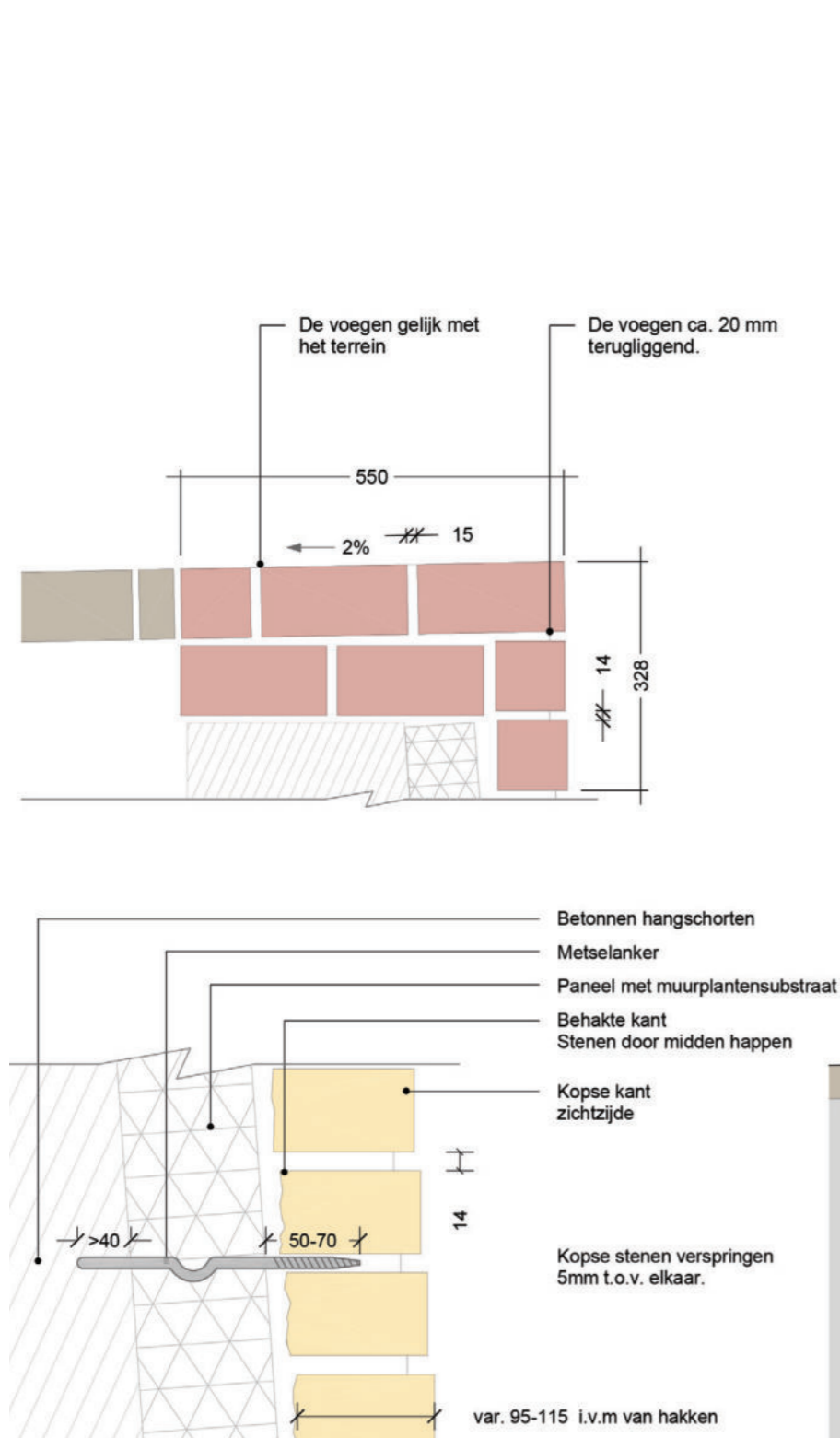
Aanzicht kademuur

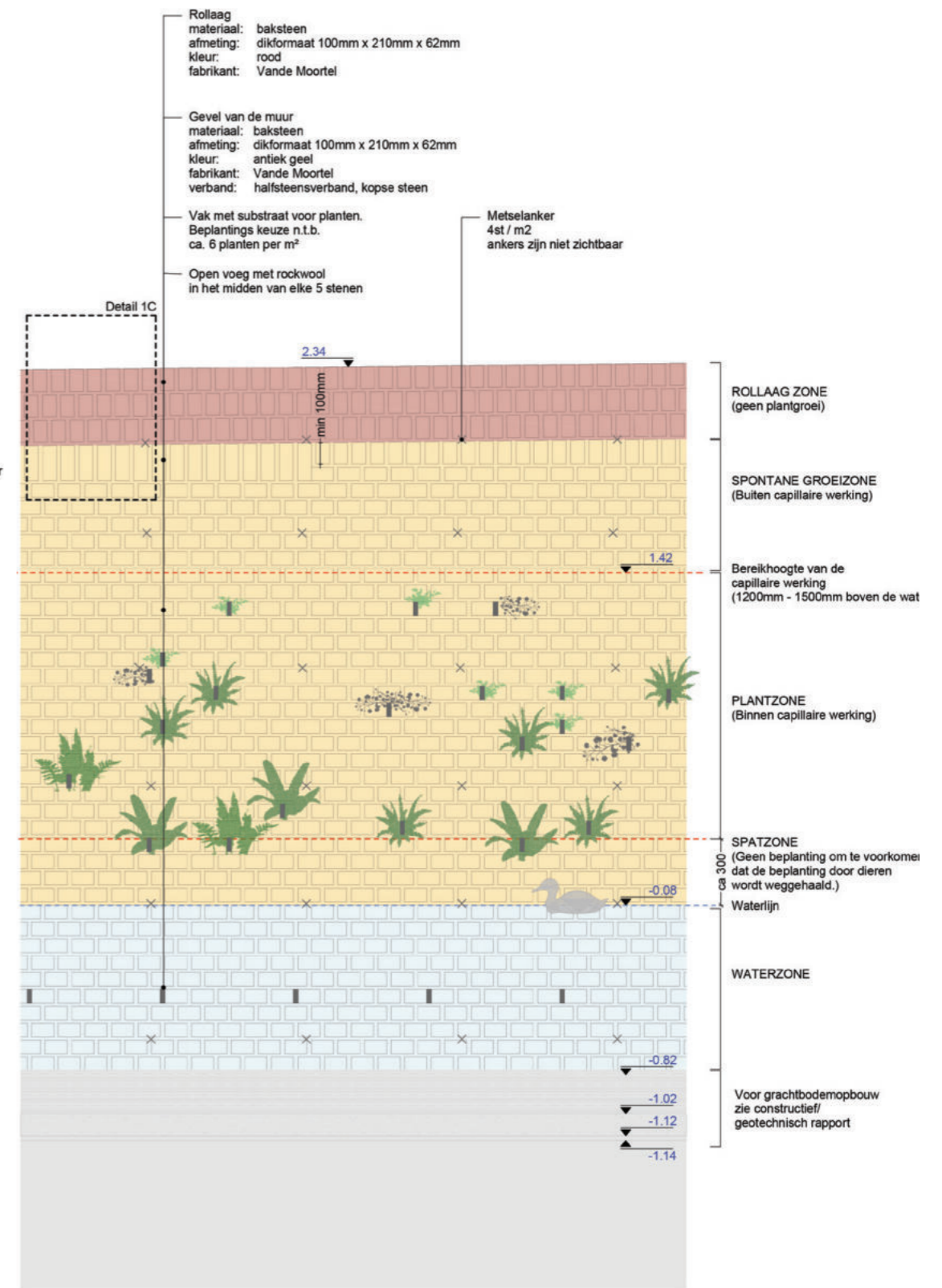
Doorsnede Hofgracht en Brug

4. Ontwerpdetails

Detailering kademuur

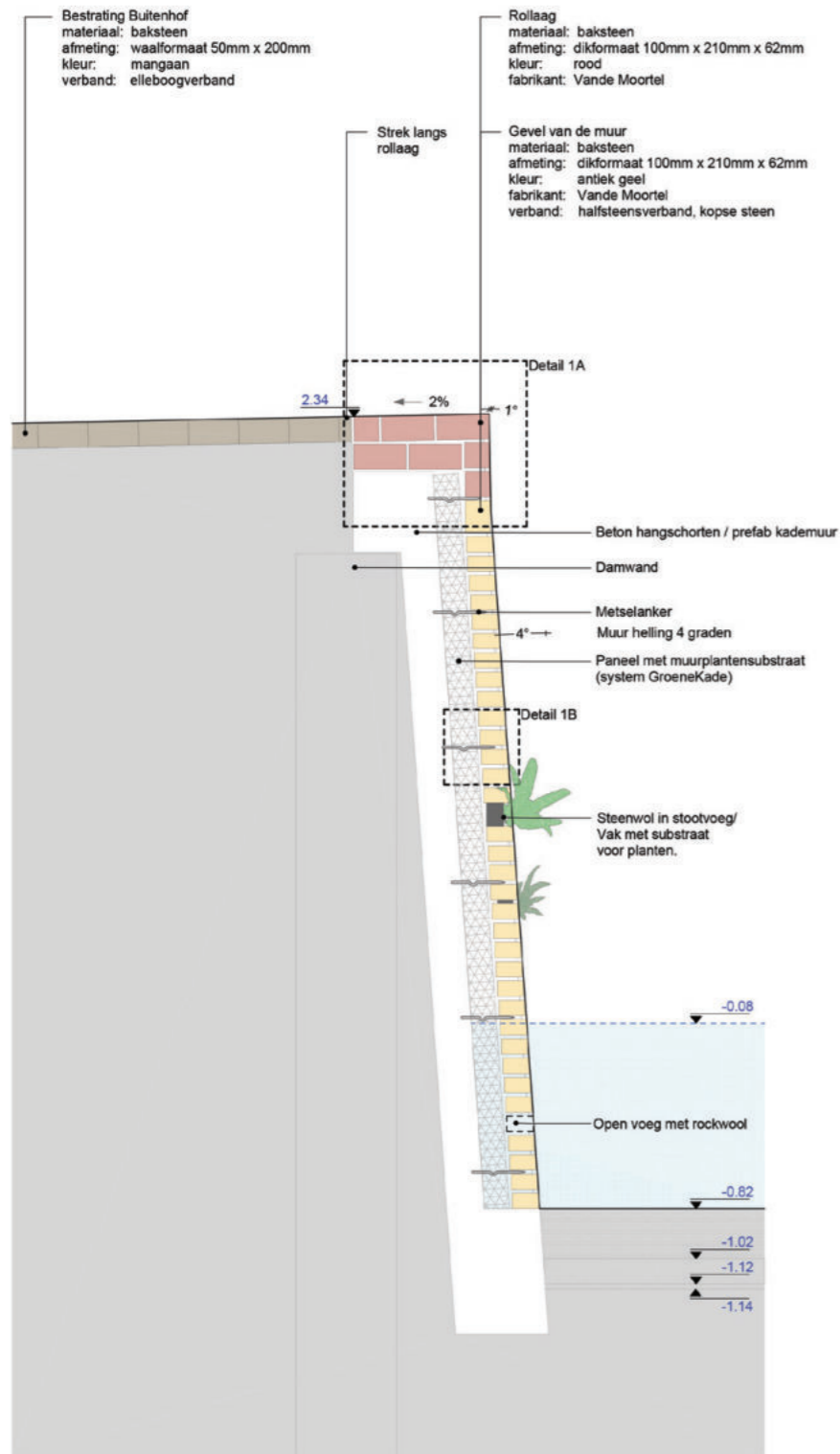
Doorsnede kademuur

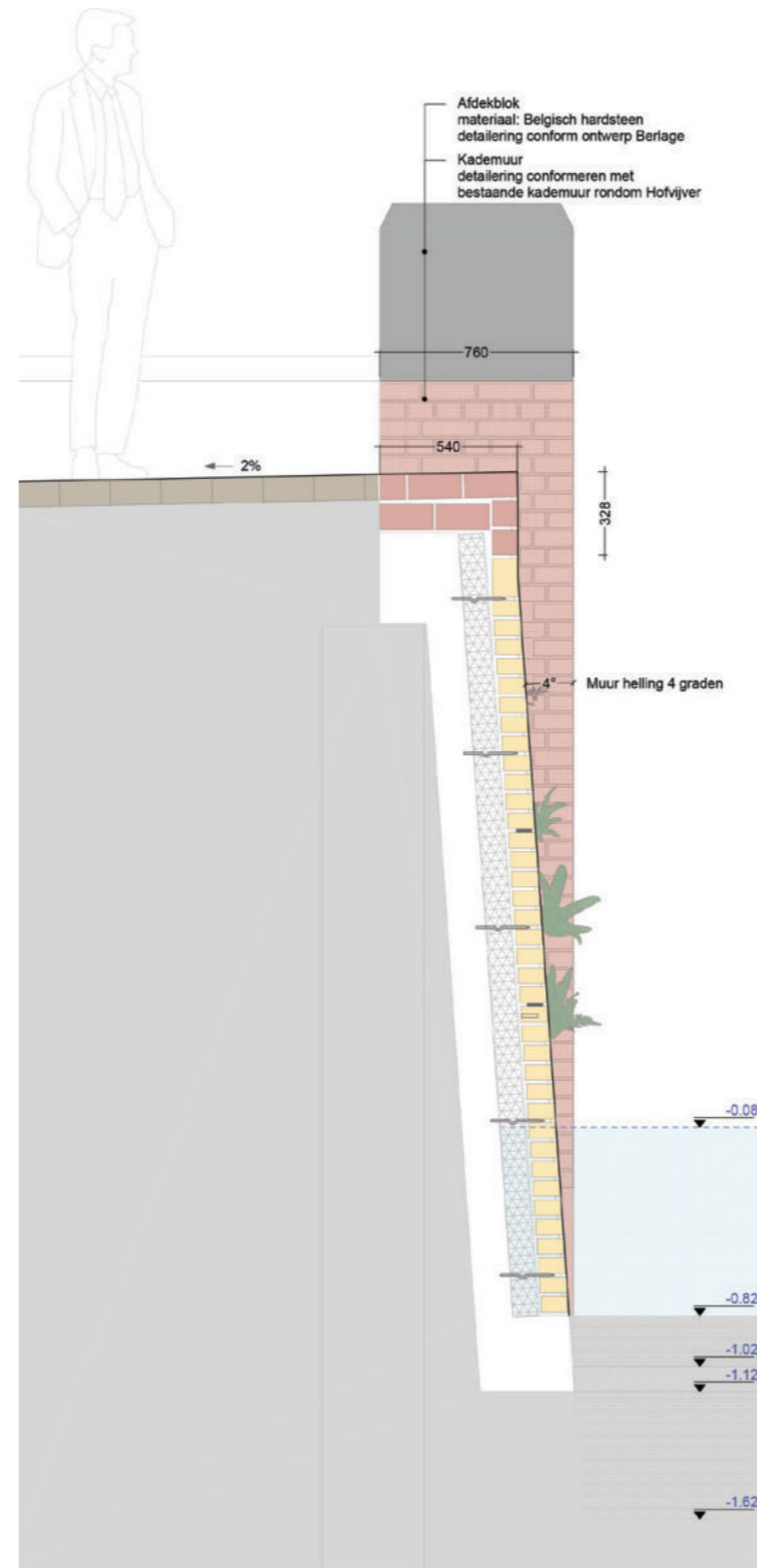
Aanzicht kademuur

Details baksteen kademuur

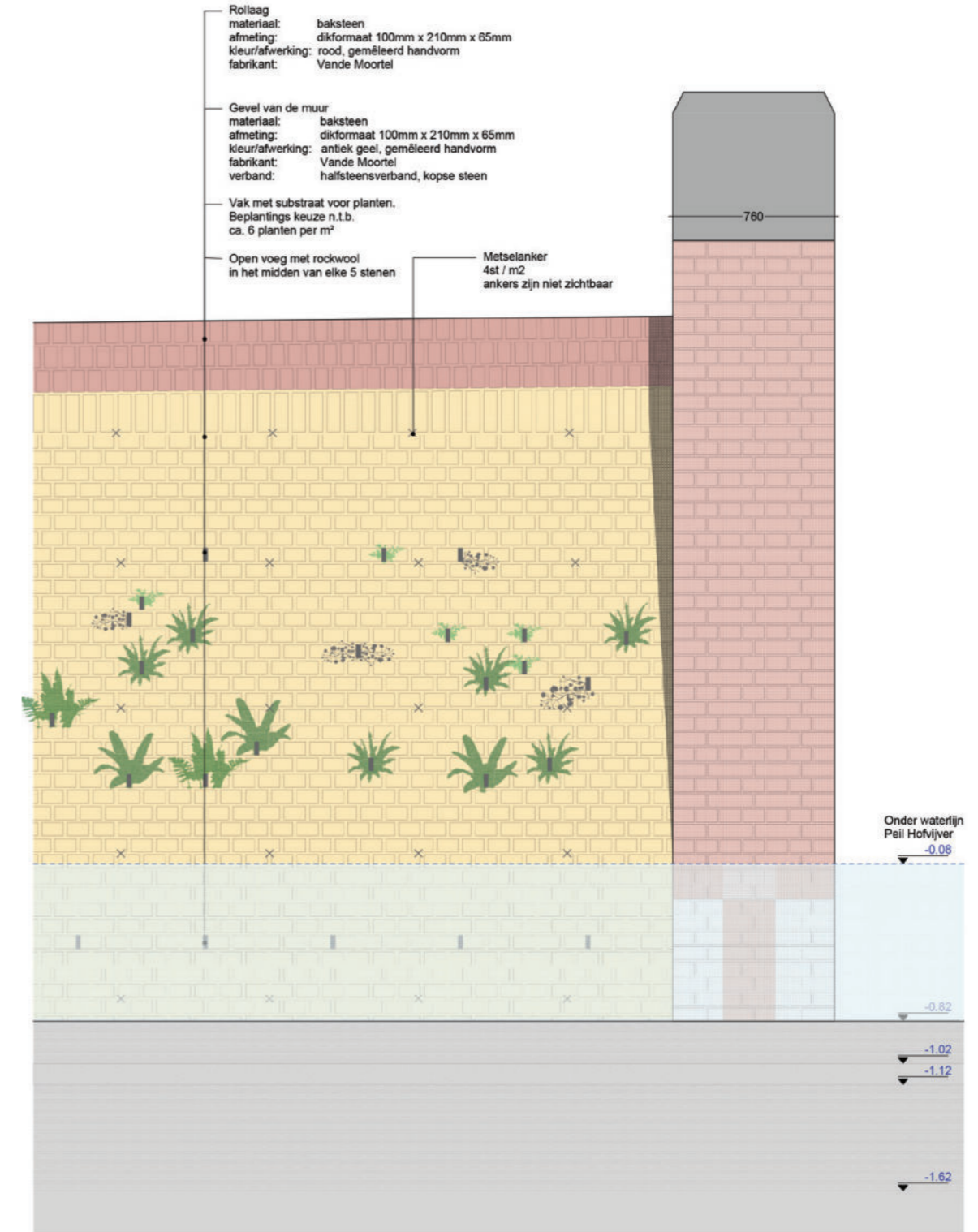
Detailtering kademuur op bestaande kade

Doorsnede kademuur

Doorsnede kademuur nabij penant overgang kademuur Berlage

Aanzicht kademuur nabij penant overgang kademuur Berlage

Plantzone

TYPE MORTEL

Rollaag
(geen plantgroei)

Spontane groeizone
(geen/bewerkte
capillaire werking)

**zone beplanting
aangeplant in stoortvoeg
en spontane groei**
(zone capillaire werking)
6/7 stuks planten per m2

spatzone

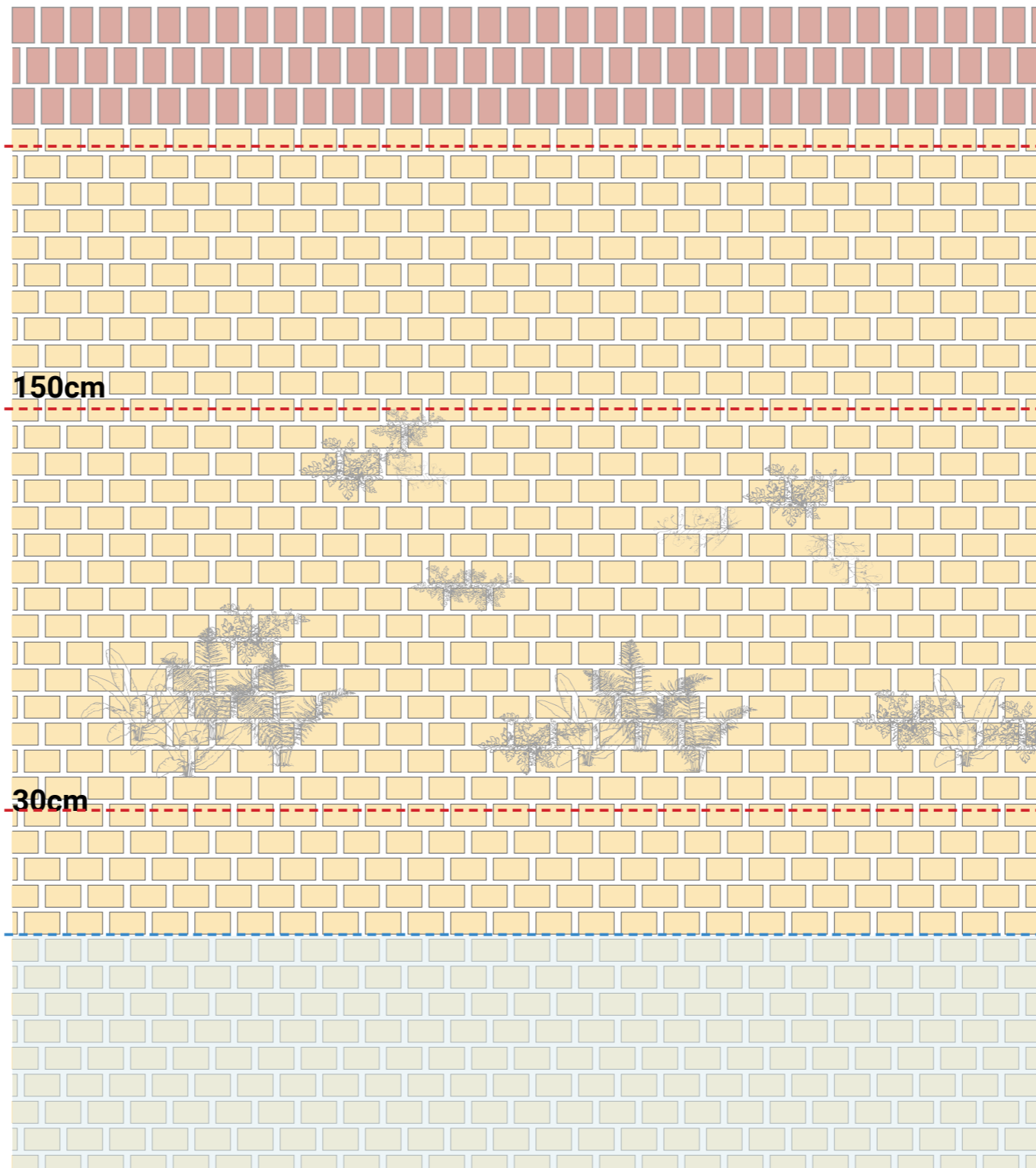
waterlijn

Cementgebonden
Mortel

Kalk
mortel

Cement
mortel

Cement
mortel

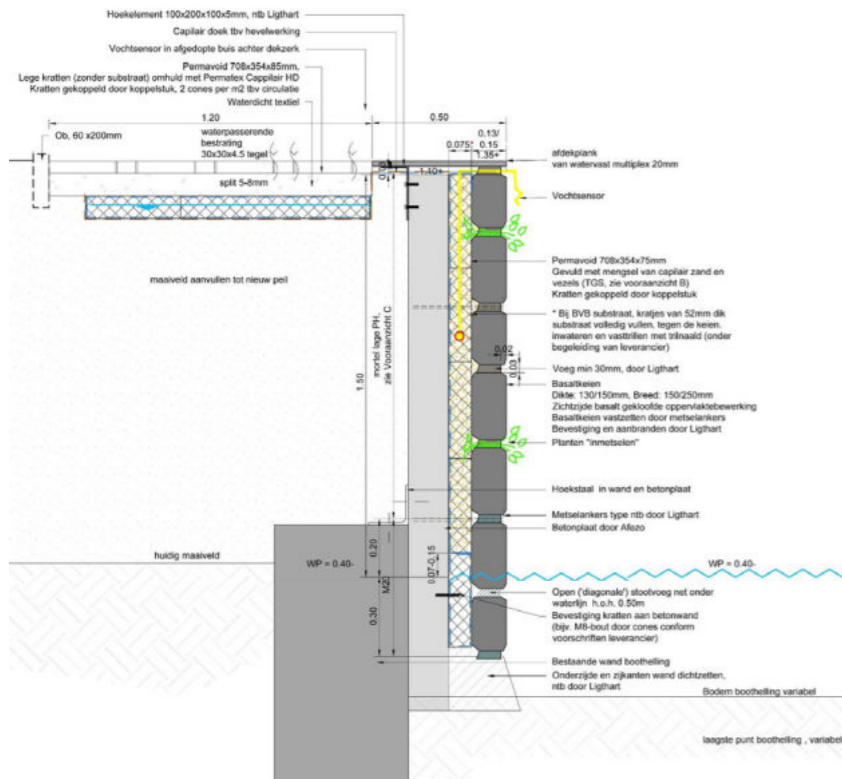
150cm

30cm

Principes begroeiing kademuur

Het vergroenen van een kademuur is een waardevol project dat zowel esthetische als ecologische voordelen met zich meebrengt. Door natuurlijke elementen toe te voegen aan de harde structuren van een kademuur, kun je niet alleen de omgeving verfraaien, maar ook bijdragen aan een gezondere stedelijke leefomgeving. We kiezen voor planten die goed gedijen in de specifieke omstandigheden van de kademuur (lichtniveau, vochtigheid en windblootstelling). De opbouw en detaillering van de kademuur moet naast de aanplant van 'spillen' in de stootvoegen leiden tot een spontane groei van mossen en varens op de muur. Hierbij is de achteropbouw, steen en voegmortel van groot belang. Er moet o.a. gedacht worden aan:

- Gebruik van stenen met zachte kalkmortel: Stenen muren met zachte kalkmortel bieden de beste groei mogelijkheden voor planten. De kalkspecie heeft een pH-waarde van pH8-9 die geschikt is voor muurplanten.
- De voegen zijn bij voorkeur breed en diep: Op een muur met volle, vlakke voegen kunnen sporen en zaden zich moeilijker hechten en ontkiemen. Bij diepe en brede voegen is daar wel ruimte voor.
- De muur beschikt over een reliëf: Door middel van stenen naar voren en naar achteren te schuiven, wordt een reliëf gecreëerd waar verschillende planten ruimte krijgen om zich te vestigen.
- Bij aanvang willen we een aantal planten (spillen) aanplanten in de voegen.

Bepantingslijst

Asplenium ruta muraria - Muurvaren

Asplenium scolopendrium - Tongvaren

Asplenium trichomanes - Steenbreekvaren

Polydodium vulgare - Brede Eikvaren [25 - 40 cm]

Sedum album - Wit vetkruid [breedte30 - 45 cm]

Erysimum cheiri - Muurbloem

Cymbalaria muralis - Muurleeuwenbek [breedte10 - 50 cm]

Corydalis cheilanthifolia - Varenhelmbloem [breedte10-40 cm]

Dryopteris filix-mas - Mannetjesvaren

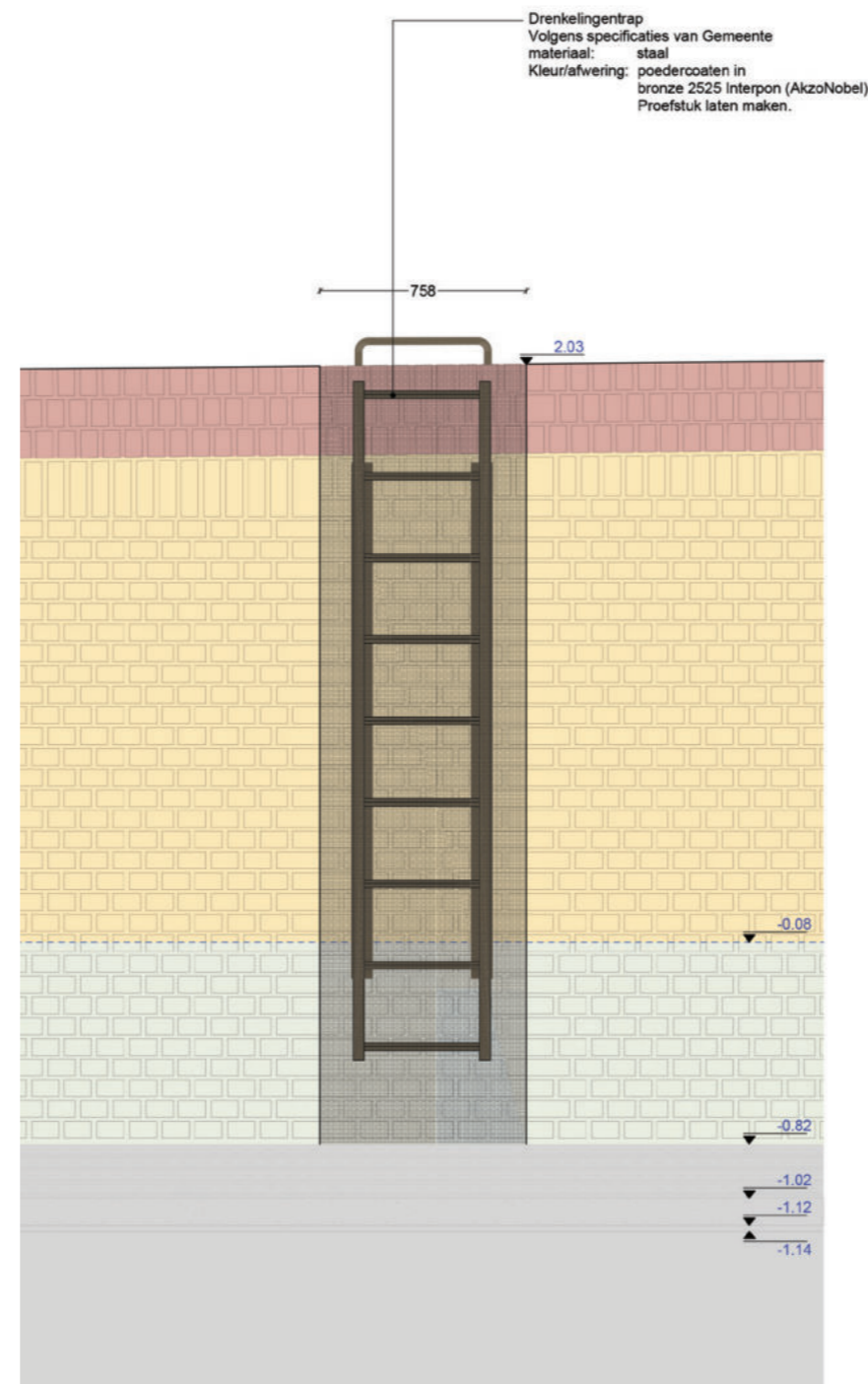
Pseudofumaria alba - Geelwitte helmbloem [breedte30-45 cm]

Detailtering watertrap in kademuur

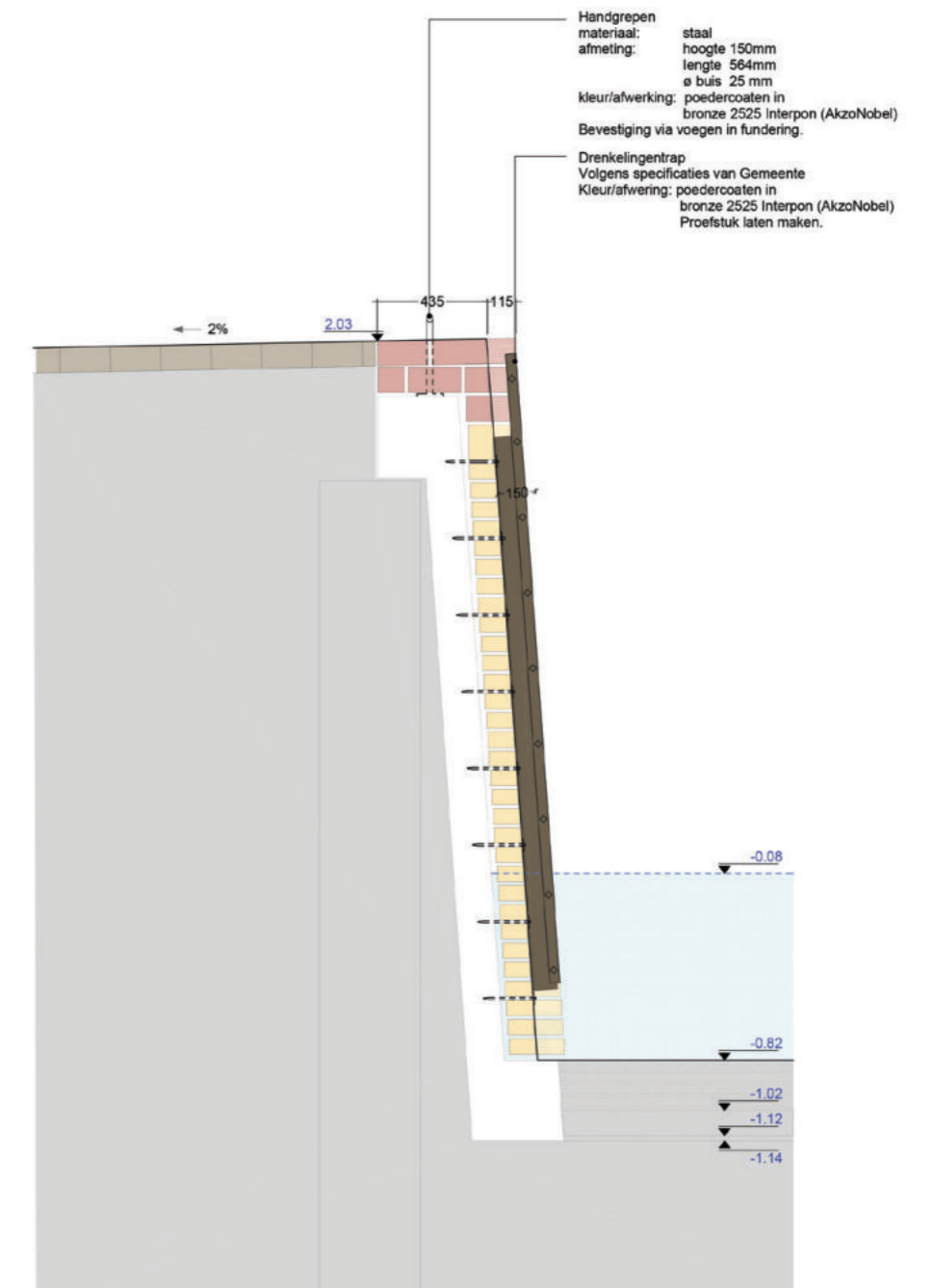
Inpassing zwemtrap, zodat mensen die te water raken er zelf uit kunnen klimmen. Conform gestelde eisen Gemeente Den Haag

Referentie (Den Haag)

Details inpassing noodtrap

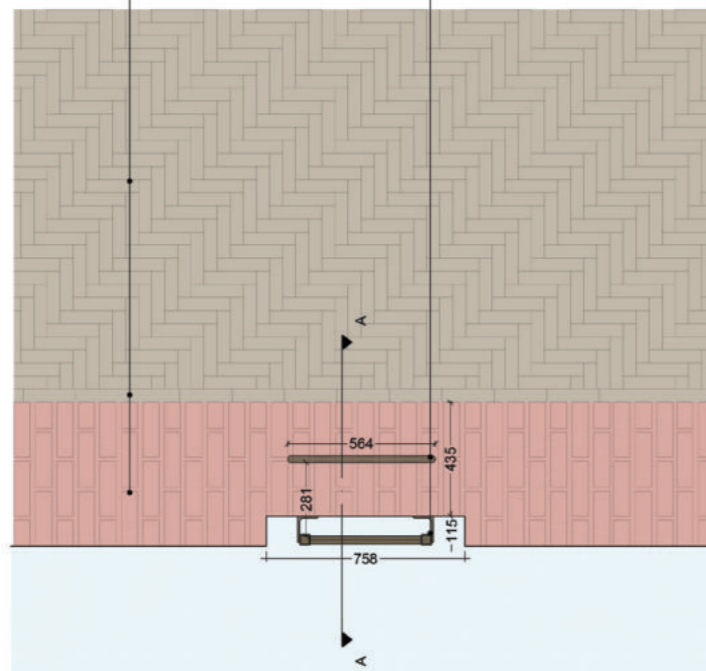
Bestrating Buitenhof
materiaal: baksteen
afmeting: waalformaat 50mm x 200mm
kleur: mangaan
verband: elleboogverband

Bestrating Buitenhof
materiaal: baksteen
afmeting: waalformaat 50mm x 200mm
kleur: mangaan
strek langs de rollaag

Rollaag
materiaal: baksteen
afmeting: dikformaat
100mm x 210mm x 62mm
kleur: rood
fabrikant: Vande Moortel

Handgrepen
materiaal: staal
afmeting: hoogte 150mm
lengte 564mm
ø buis 25 mm
kleur/afwerking: poedercoaten in
bronze 2525 Interpon (AkzoNobel)
Proefstuk laten maken.
Bevestiging via voegen in de betonnen hangschorten.

Drenkelingentrap
materiaal: staal
kleur/afwerking: poedercoaten in
bronze 2525 Interpon (AkzoNobel)
roefstuk laten maken.

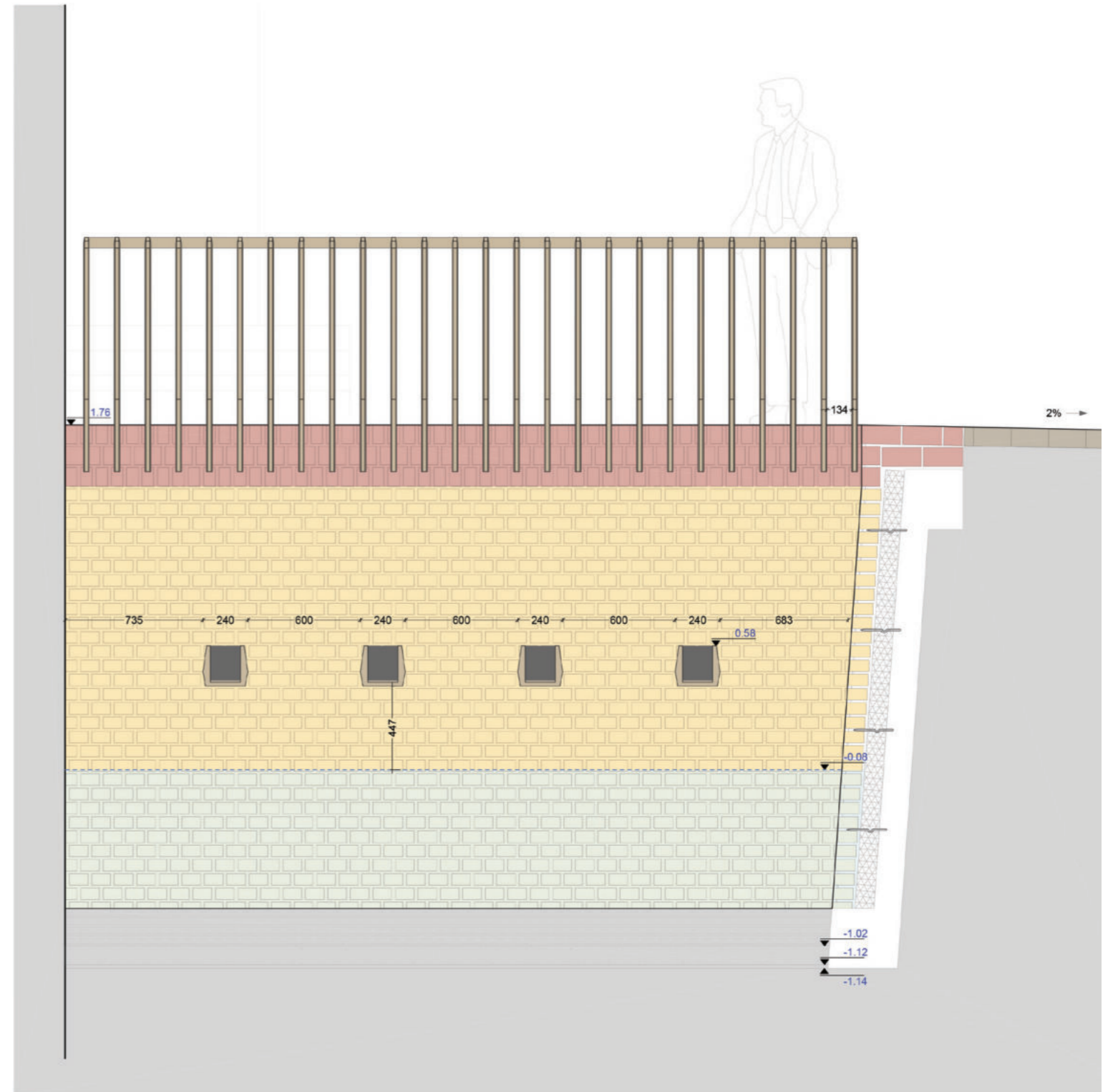

Detailering wateruitlaat en hekwerk

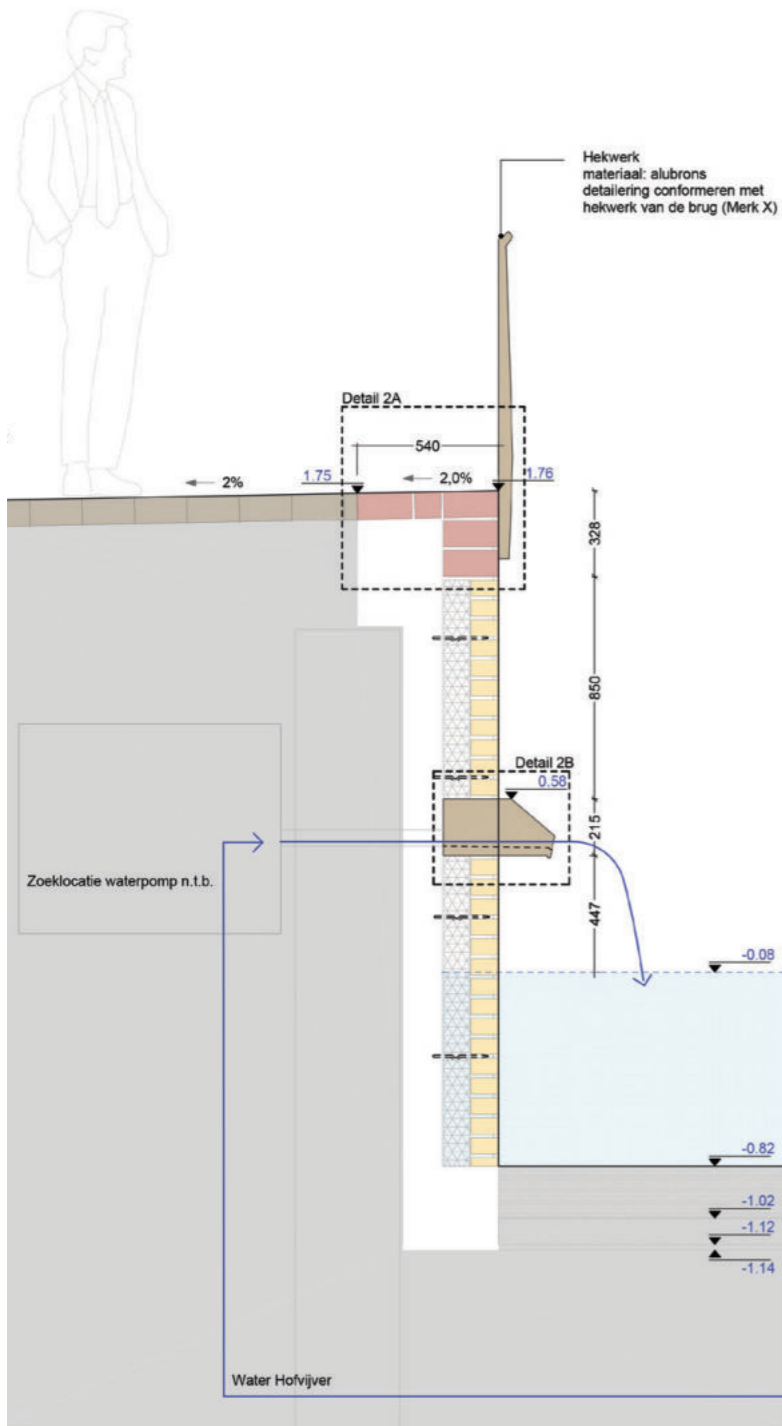
- Hekwerk conform vormgeving en detailering hekwerk brug.
- 'waterspuwers' in kade muur accentueren uiteinde van de gracht en zorgen voor watercirculatie t.b.v. verbeteren waterkwaliteit.

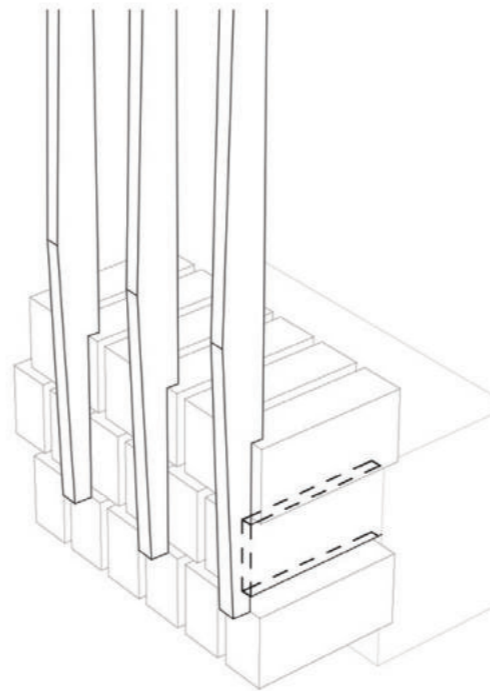
Impressie

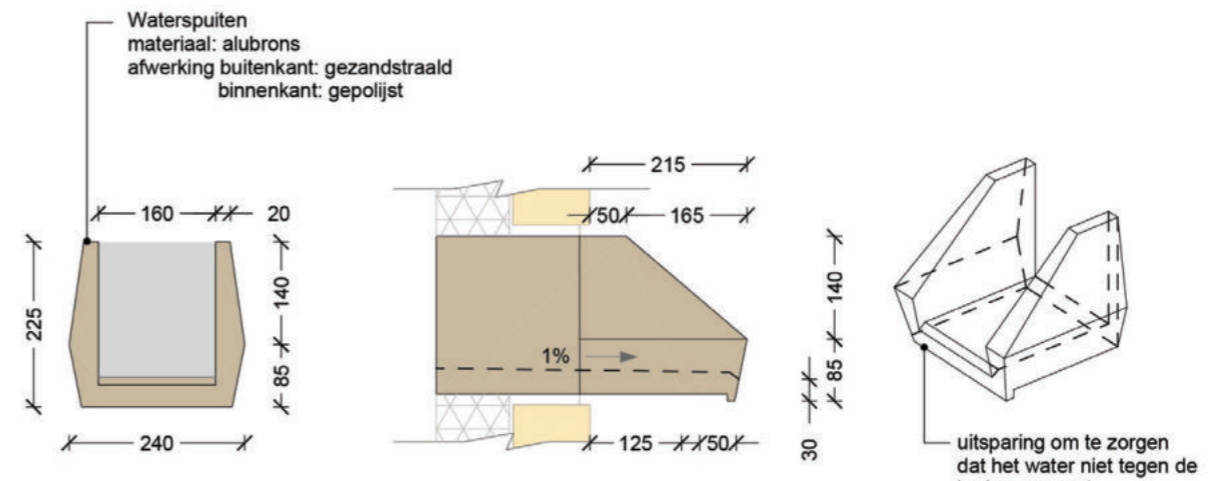
Details beëindiging Hofgracht met waterspuwers voor watercirculatie

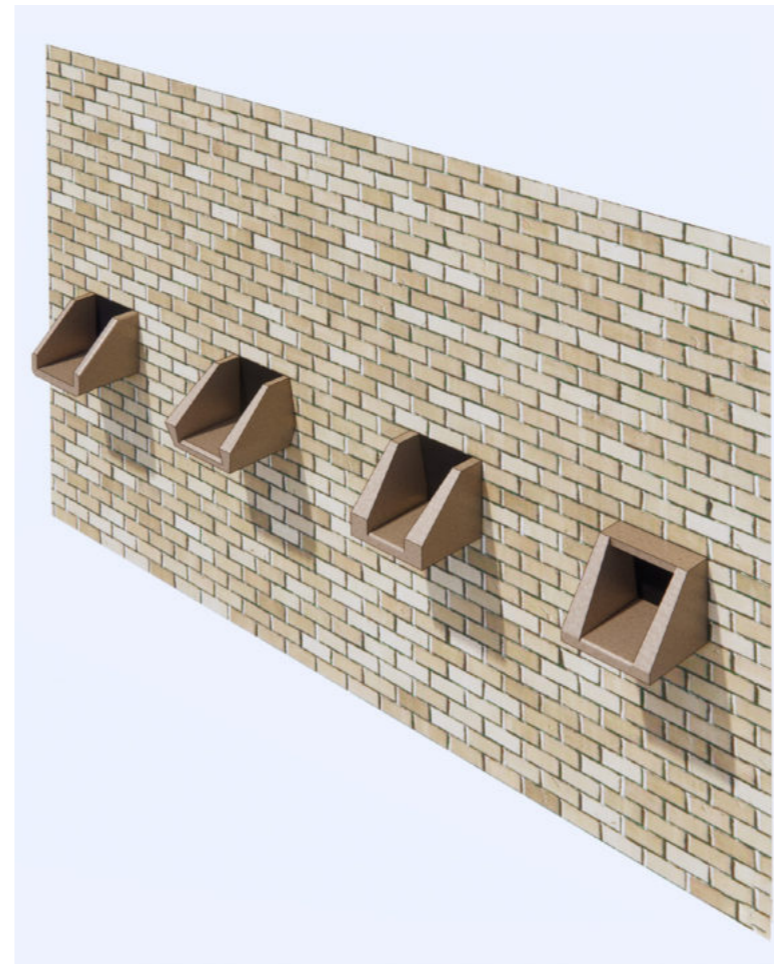
Details beëindiging Hofgracht met waterspuwers voor watercirculatie

Principedetailering hekwerk

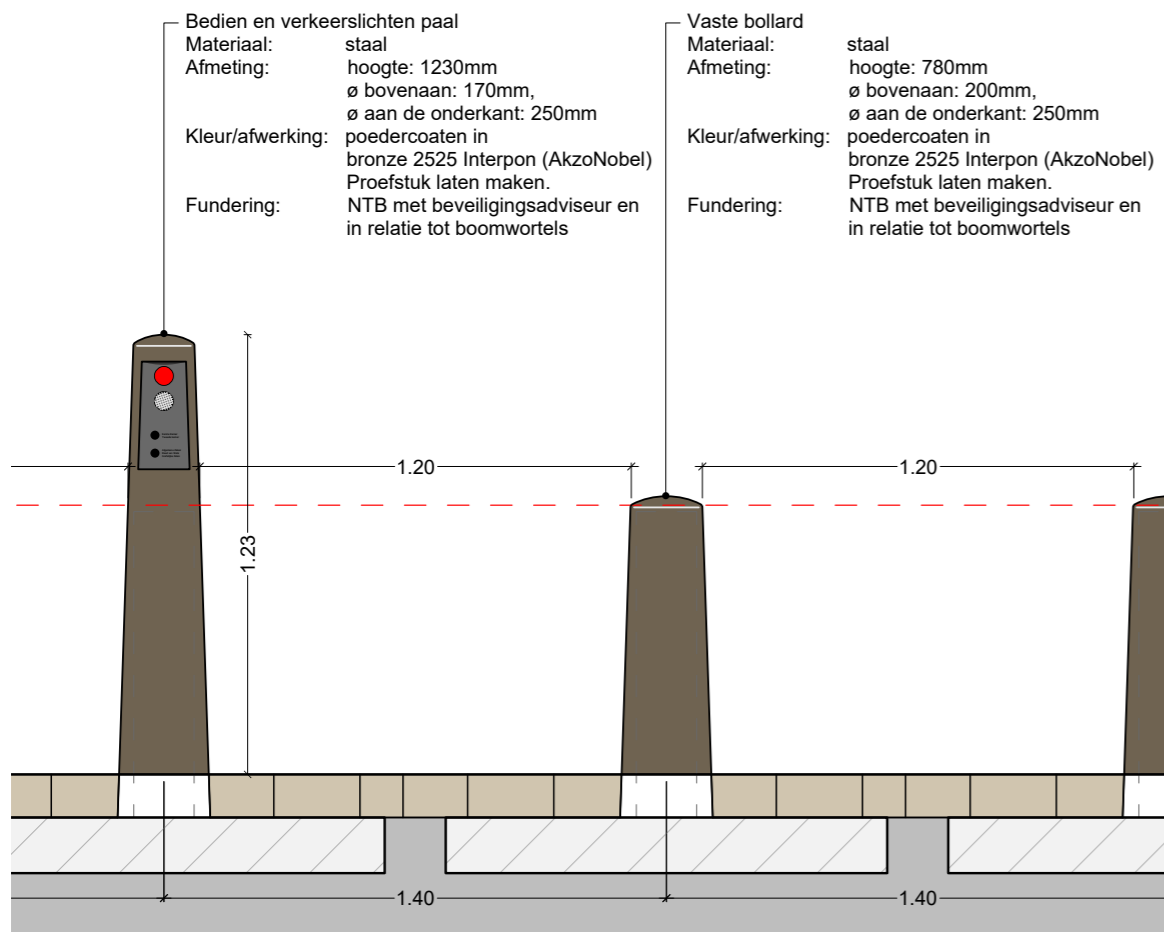
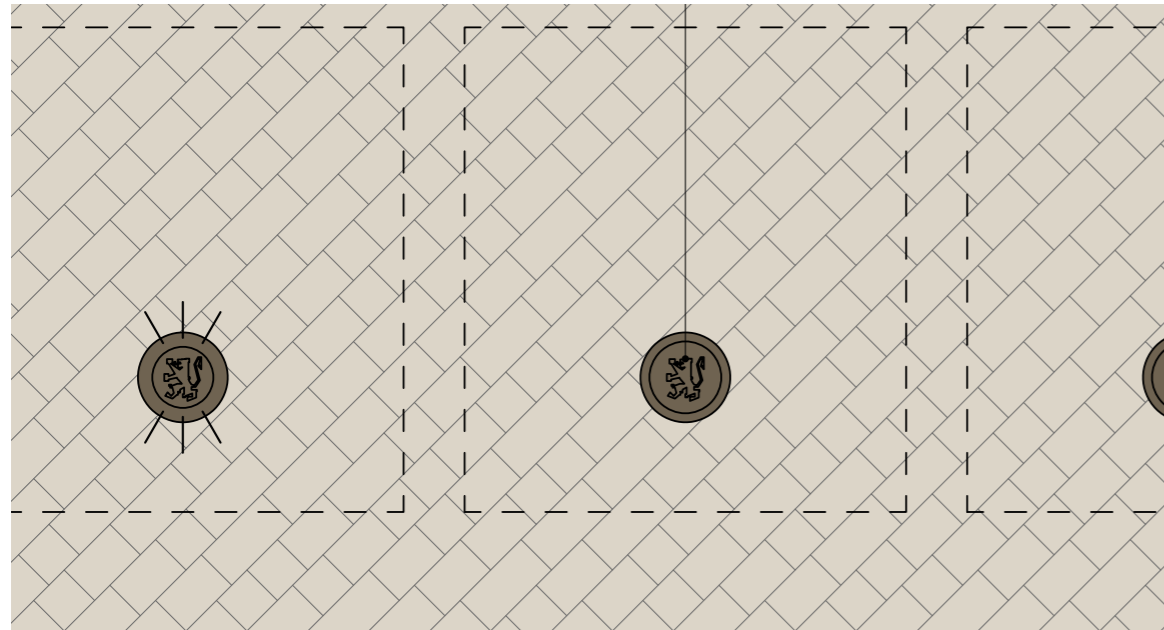
Detailontwerp waterspuwer

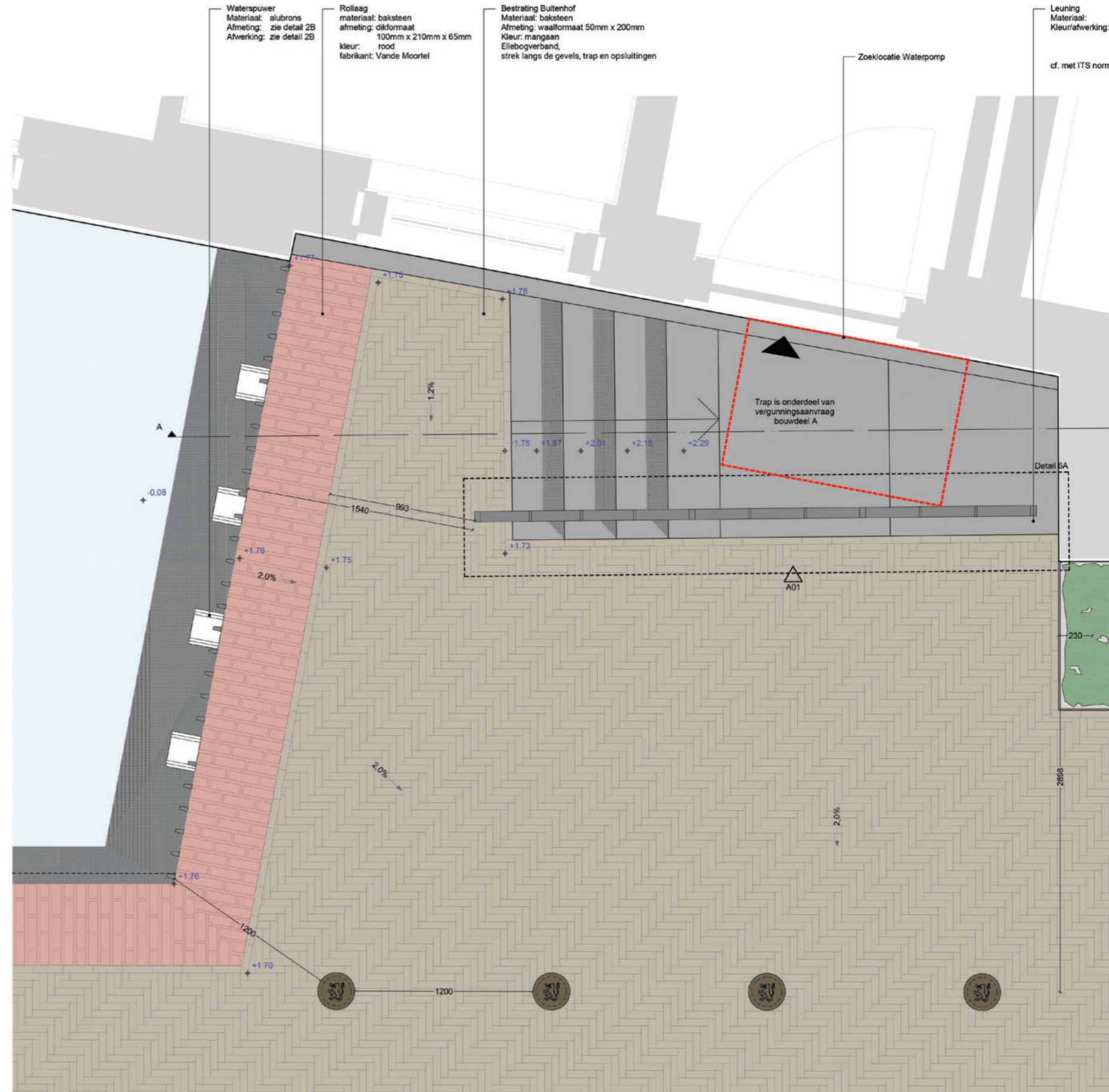
Detailontwerp 3D waterspuwer

Detailering aansluiting bouwdeel Tweede Kamer

Principedetail bollard en aanmeldzuil

Deelontwerp beëindiging brug en aansluiting gebouw Tweede Kamer en Hofplaats

staal
poedercoaten, kleur n.t.b.
Kleur afstemmen met de kleur van kozijnen
van ramen en deuren.
Afstemmen met architect Bierman Henken

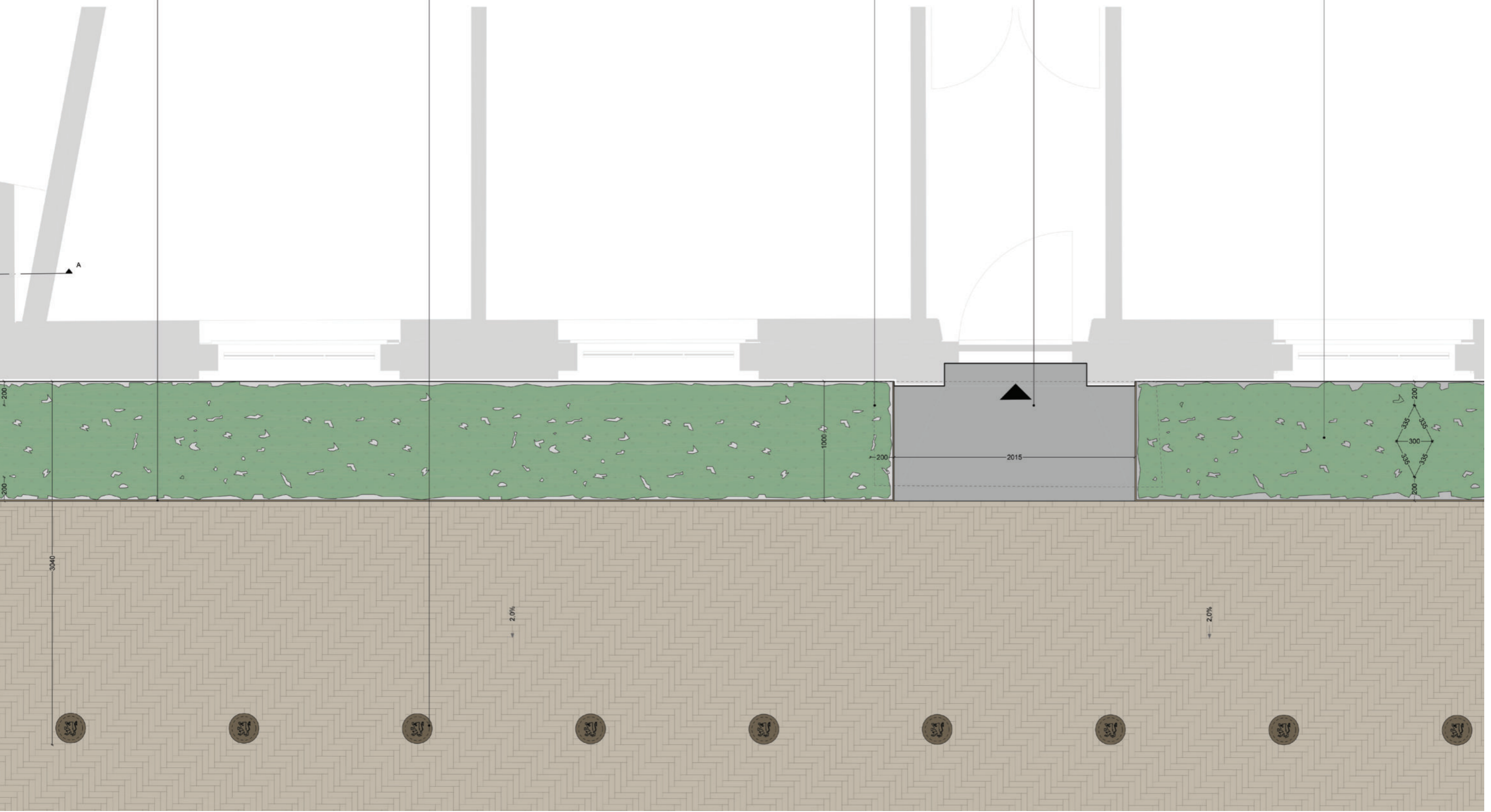
Opsluiting
Materiaal: cortenstaal
Afmeting: 8mm x 100mm x ca. 6000mm
10 mm klik t.o.v. bestrating peil

Vaste paal
Materiaal: staal
Afmeting: hoogte: 750mm,
e bovenaan: 200mm,
e aan de onderkant: 250mm
Kleur/afwerking: poedercoaten in
bronze 2525 Interpon (AkzoNobel)
Proefstuk laten maken.

Positie van bestaande deurmat
Materiaal: Belgisch hardsteen
Afmeting: maatwerk

Deurmat
Materiaal: Belgisch hardsteen
Afmeting: maatwerk,
passend tussen deur kozijnen en penanten
Afwerking: grof gezaagd

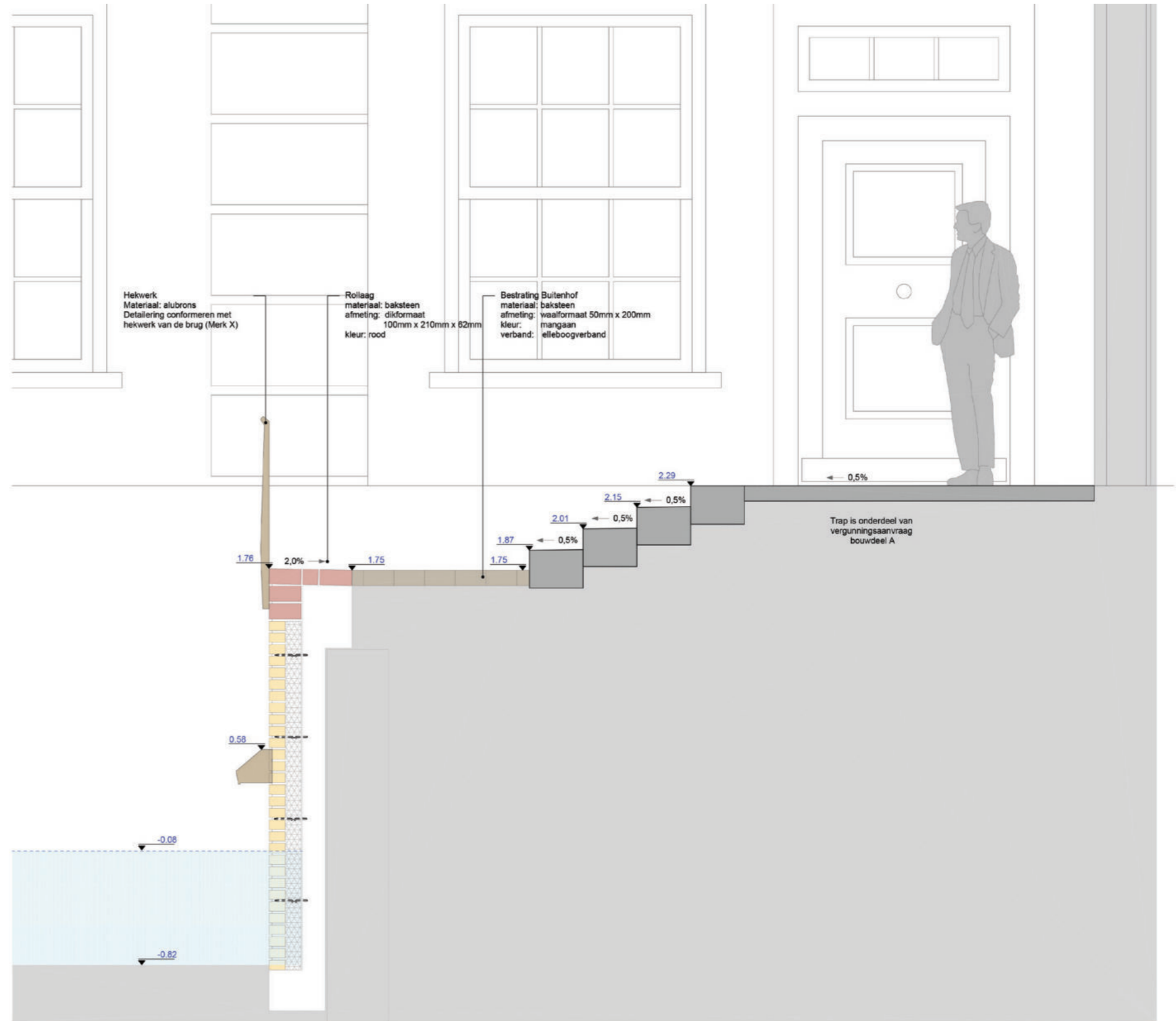
Haag
Soort: Taxus baccata
Afmeting: hoogte: aanplantmaat 1200mm,
terugsnoeien naar 750mm
(mooi blok bij oplevering)
breedte: 1000mm
Aanplanten haag in driehoeksverband
met plantafstand van 300mm

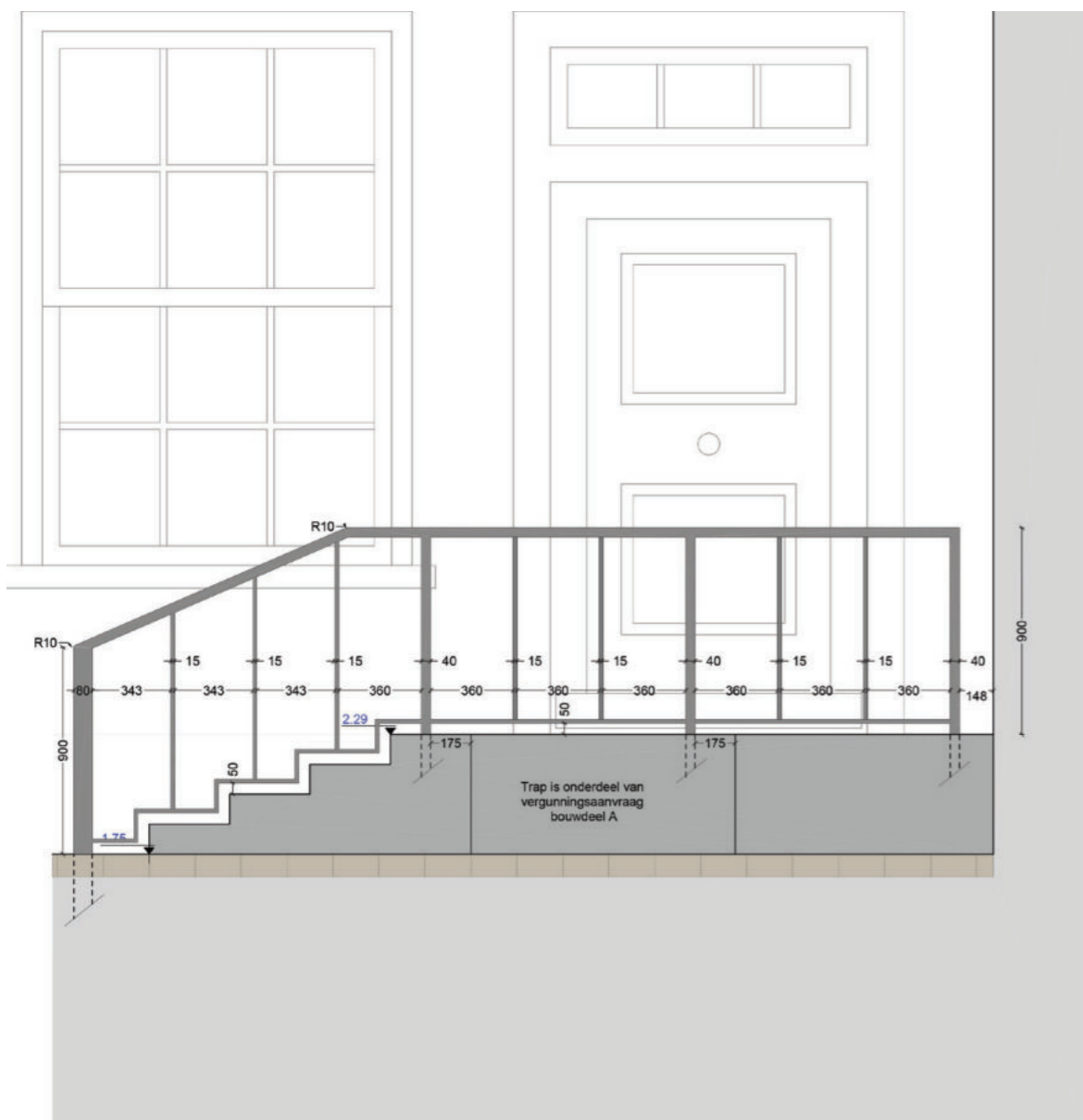
- Entreerappen bouwdeel A wordt aangepast t.b.v. de gracht. Entree wordt met hoge uitzondering gebruikt voor logistieke doeleinden.
- **Trap is onderdeel van vergunningsaanvraag bouwdeel A.**

Entreerap Bouwdeel A: Bestaande situatie en impressie

Deelontwerp be-eindiging brug en aansluiting gebouw Tweede Kamer en Hofplaats

Details maaiveldinrichting brugdek

Uitgangspunten

Brug heeft een 'oplegging' in het maaiveld van het Buitenhof, waarmee de beveiligingsmaatregelen op logische wijze in het brugontwerp ingepast worden. Precieze vormgeving brug en details leuningen en constructie conform ontwerptekeningen Merk-X. In materiaalgebruik wordt een driedeling van poort - brug - plein voorgesteld, elk met een eigen materiaal, maar met een zekere samenhang:

1. Natuursteen Buitenhof; conform huidige situatie;
2. Hergebruik mangaan baksteenklinker, Waalformaat elleboogverband;
3. Prefab composietplaten met hergebruikt materiaal dat vrijkomt uit het gebouw en buitenruimte - grijs/beige met Alubrons strips.
Verhardingmateriaal refereert naar brugdelen, met een schaalverschil tussen voetgangers- en autobrug;
4. Hergebruik keien Zweeds Graniet in hoofdpoort;
5. Hergebruik tegels Belgisch Hardsteen gezaagd (ruitverband).

Kornmarkt Bregenz - VOGT Landschap Architecten

Smedenpoortbrug - Ney & Partners

Harbour Drive Bridge, San Diego
Beton Toplaag deels uitgewassen

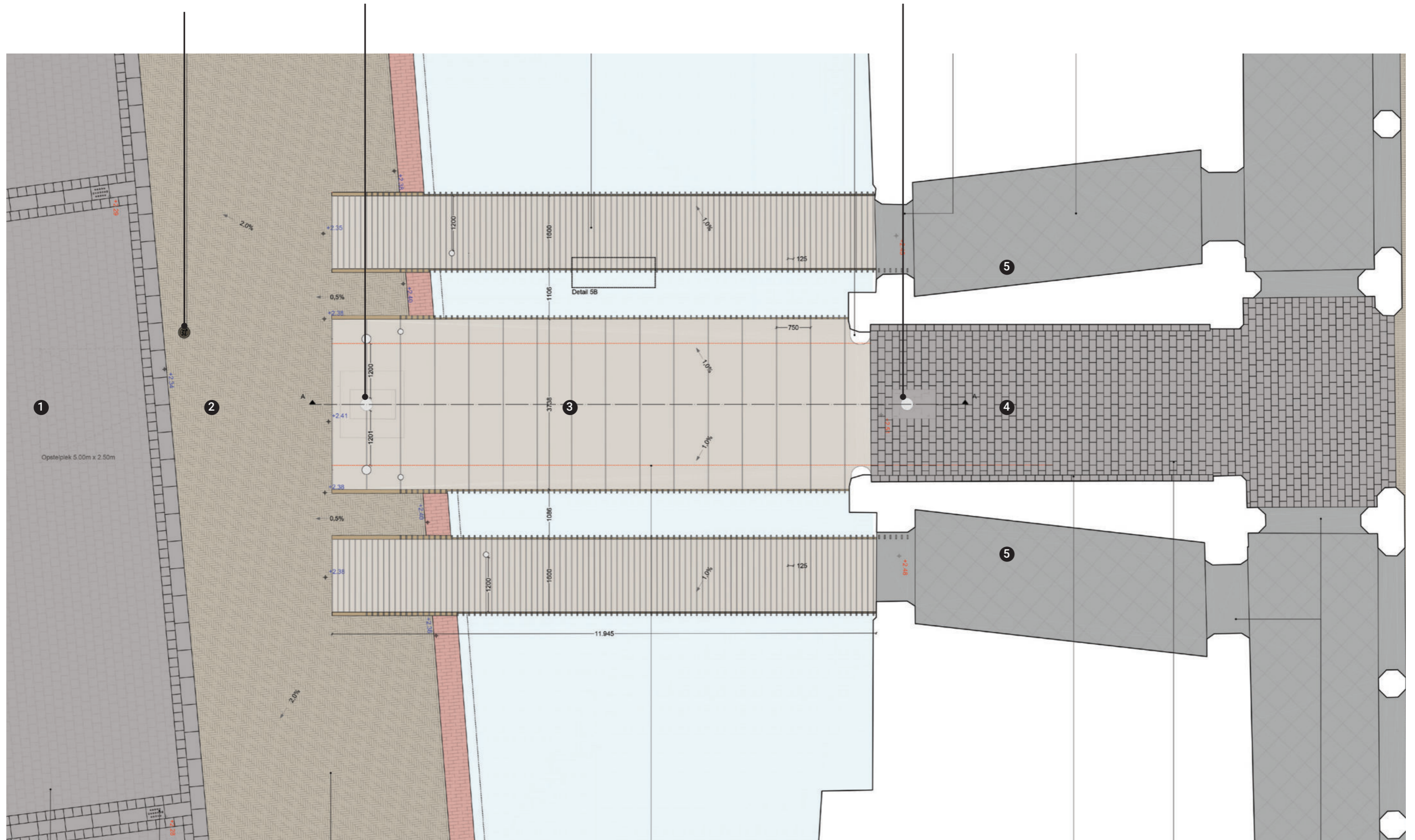

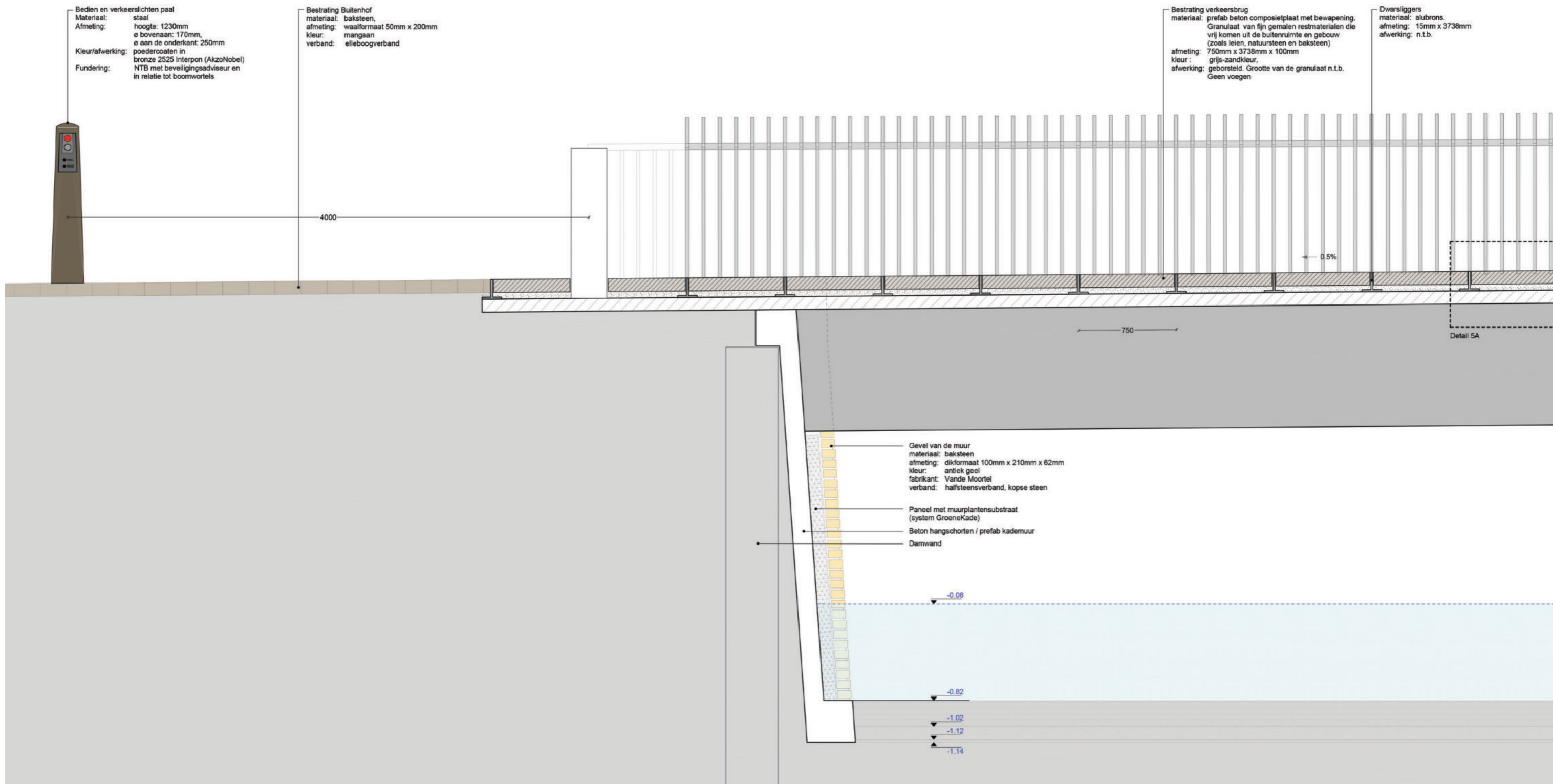
Station Hengelo - Hermanus Schelling
Beton elementen met een aggregaat van baksteen

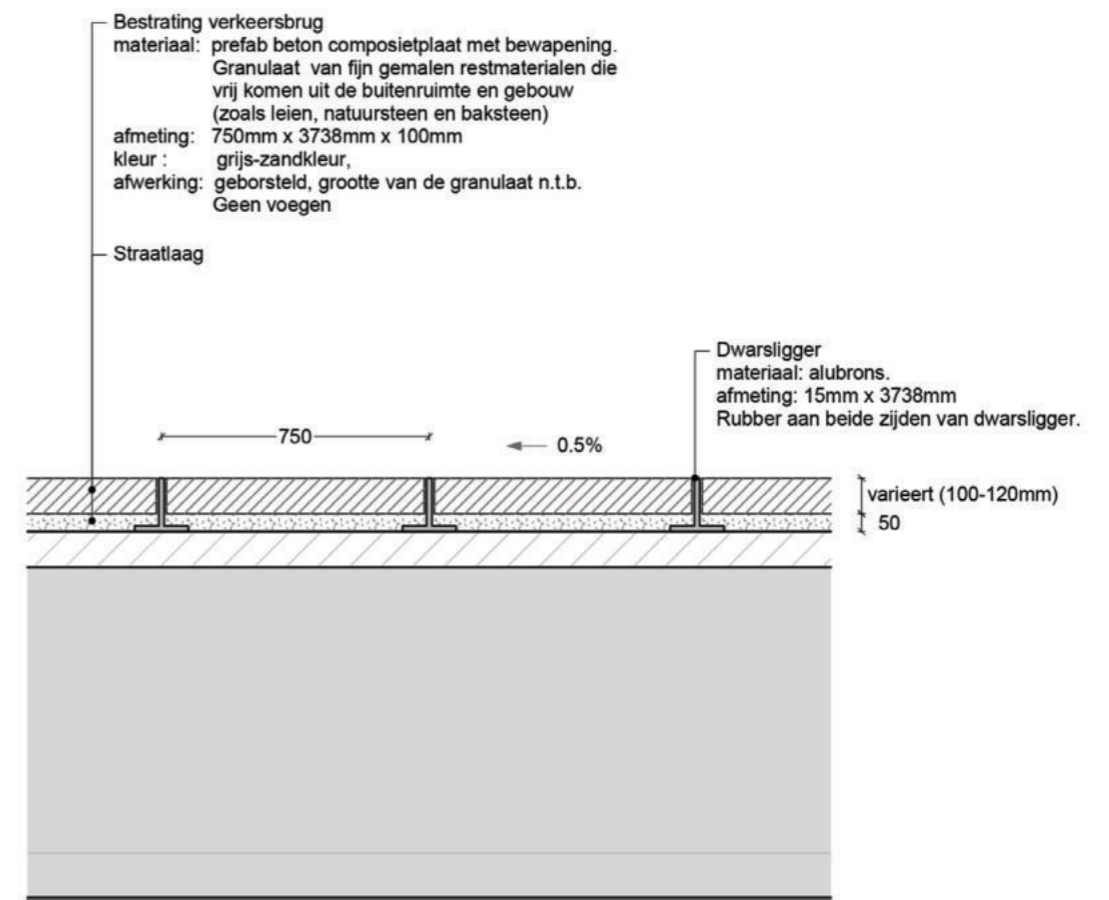
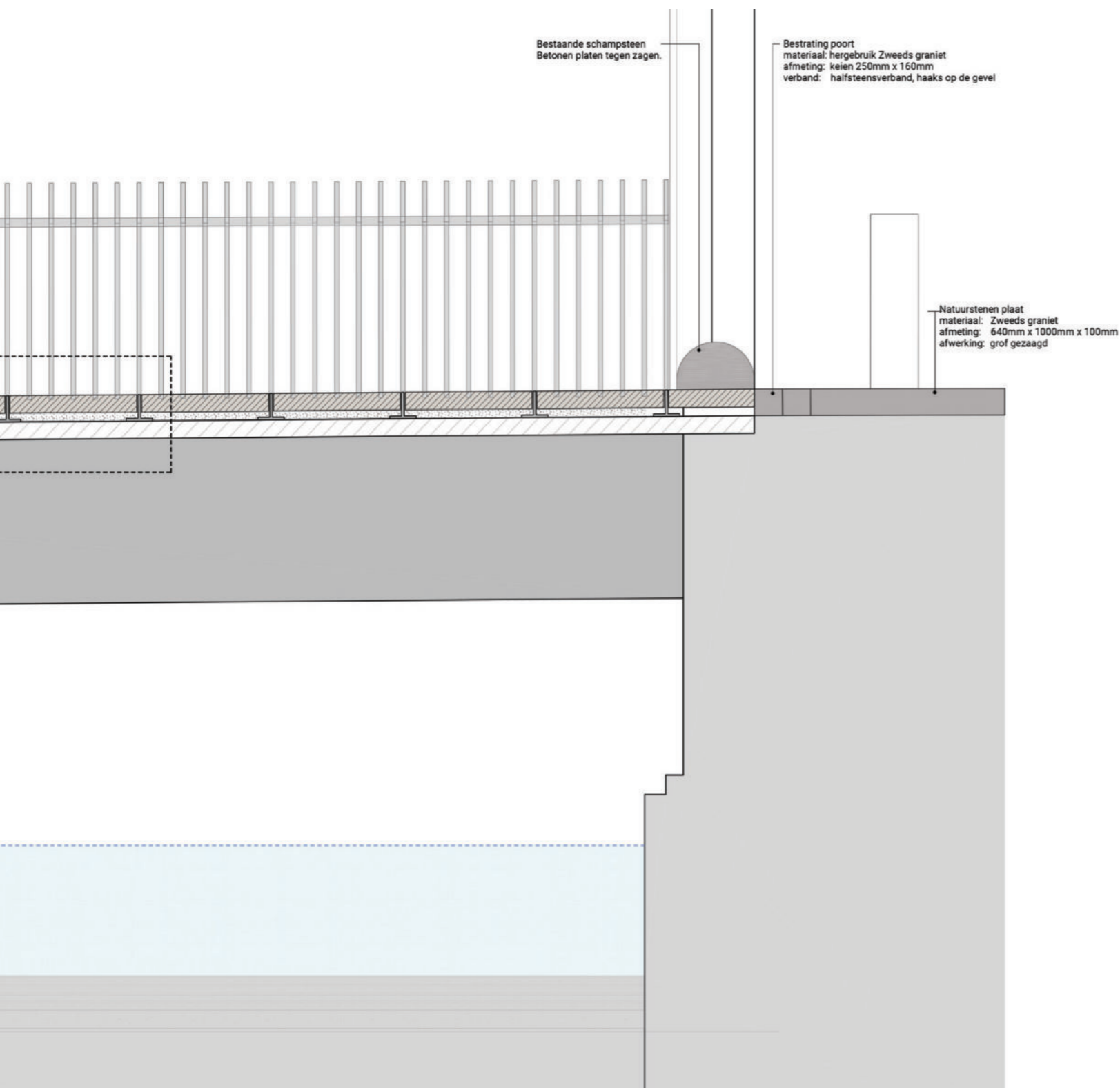
Opstelplek en
aanmeldzuil

verzinkbare bollard

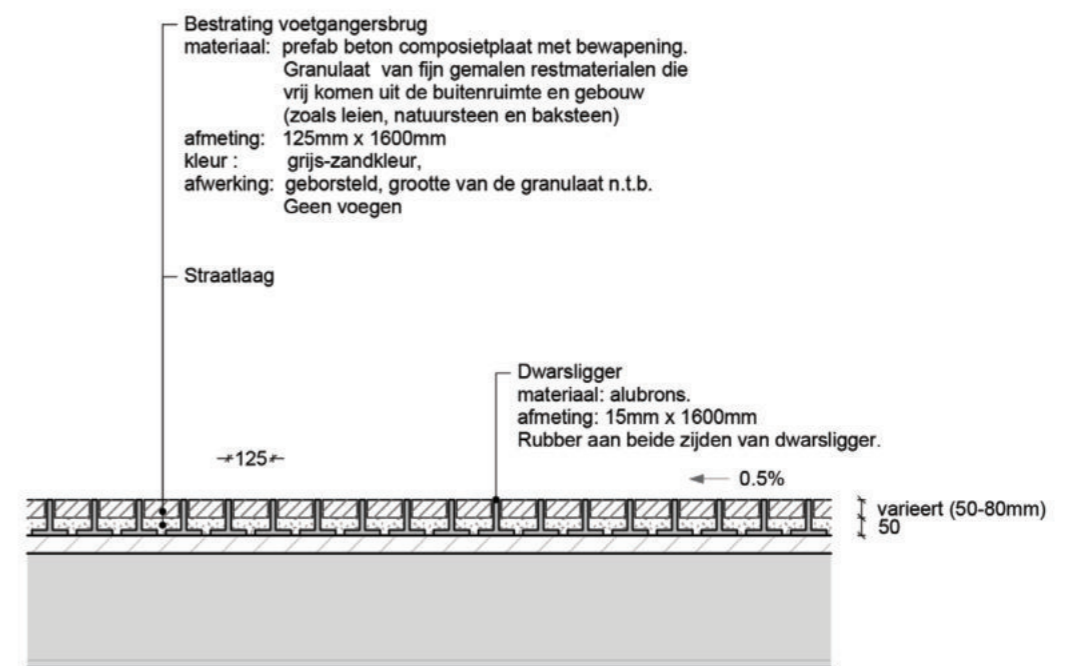
verzinkbare bollard

Detail 5A: Doorsnede bestrating verkeersbrug
schaal: 1:20

Detail 5B: Doorsnede bestrating voetgangersbrug
schaal 1:20

Colofon

Copyright

De inhoud van dit boek en de hierin opgenomen gegevens, afbeeldingen, teksten en combinaties daarvan zijn beschermd door auteurs-, en databankrechten. Tenzij anders vermeld berusten deze rechten bij Karres en Brands b.v. Zonder schriftelijke toestemming is het niet toegestaan deze website of enig onderdeel hiervan voor eigen doeleinden te gebruiken, openbaar te maken en of te verveelvoudigen.

**KARRES
BRANDS**

Opdrachtgever
Rijksvastgoedbedrijf

Ontwerp
Karres en Brands

Adviseurs
Rod'or Advies
Studio DL

Civiele techniek en kostenraming
Lichtontwerp

In samenwerking met
Merk X
Berns Architectuur
ABT [constructie]
RHDHV [advies water]
Rod'or Advies [advies techniek buitenruimte]

